

**BAPTISTA MISSZIÓI FŐISKOLA
BUDAPEST**

SZAKDOLGOZAT

A Fóti baptista gyülekezet története

**1995
Király László**

Előszó

A Fóti gyülekezet történetének a megírása, 1992-ben fogalmazódott meg bennem, tudván hogy előbb, utóbb, búcsút kell intennem a Fóti gyülekezetnek.

Az ott nyert áldásokért, elterveztem, hogy hálából (és emlékezetül), megírom a Fóti Baptista Gyülekezet történetét.

Ahhoz, hogy a pontos információkat összeszedhessem, elmentem meglátogatni az idős testvéreket, és ők mondták el, ami még eszükbe jutott. De ez elég kevés adatnak bizonyult. Így elmondtam szándékomat az akkor Fóton szolgáló lelkipásztornak, Lukács Gyula testvérnek. De ő segítség helyett közölte velem, hogy a gyülekezet jegyzőkönyve meg lett semmisítve a benne leírtak miatt, mert nem szolgált volna az utókor épülésére. Továbbá pedig közölte Lukács testvér, hogy ő a gyülekezet anyakönyvét sem látta. E közlések után, elszállt a reményem és a kedvem is a történet megírásától. Mert egy gyülekezet történetének a gyülekezet jegyzőkönyve és anyakönyve nélkül elképzelhetetlen és hiányos, mivel a legtöbb információ forrása ezekben található meg. De elkeseredésemben újabb biztatást kaptam, hogy ne adjam fel a tervemet. Ekkor felvettem a kapcsolatot Kiss Emil testvérrel, volt fóti lelkipásztorral, a Baptista Levéltár vezetőjével. Az ő segítségével indult el a munka. Olvastam a Békehírnököket és egyéb egyházi lapokat, amelyekben kerestem információkat. A korábbi időszakról elég sokat találtam, viszont a későbbiekről elég keveset. Ezek után, Kiss testvér javasolta, hogy ez legyen a szakdolgozatom, hogyha már ezen dolgozom. Többszöri próbálkozás után sikerült Kiss testvérnek meggyőznie, így hát belevágtam. Tovább kutattam a levéltárban. Felvettem a kapcsolatot olyan személyekkel, akiktől segítséget reméltem, Szebeni Olivérrel és Dobner Bélával. Tőlük kaptam segítséget.

Úgy érzem, hogy a rendelkezésemre álló időhöz képest, a tőlem telhetőt megtettem. Így került megírásra a FÓTI GYÜLEKEZET TÖRTÉNETE, amely sok szépet és követnivalót tartalmaz, de ugyanakkor követésre nem méltó dolgot is.

Király László
Tiszagyulaháza
1995. augusztus 20.

I. Helytörténeti ismeretek

Fót a magyar történelmi idők legkorábbi szakaszában is lakott hely lehetett. 1353-ban említik a krónikák először Folt néven. A név eredetéhez monda fűződik: 1074-ben Szent László királyunk a Somlyó hegyről letekintve, kis házcsoportot látott, mely olyan volt, mint egy ruhán a folt. A monda szerint innen ered a falu neve. Ez területileg a Pesti síkság és a Gödöllői dombság területén fekszik. Eredetileg állattenyésztéssel és szőlőtermesztéssel foglalkoztak. (1)

A tudományos kútfőkben 1353-ban esik először – Folt-ról említés. Bártfai Szabó László, Vay gróf levéltárában találta annak a hártjának az eredetijét, amelyben Mochalasi Jordán fia, Jakab, Hasznosi Domokos familiáris ura nevében tiltakozik az ellen, hogy Fót Pest megyei birtokot a király idegeneknek adományozza. Ebből következően Fótnak már Károly Róbert idején, de Lajos korában is donációs érke van. A korra jellemző királyi trónt, donációra éhes udvaroncok állják körül, s Fótért is nyújtogatják a markukat. 1405-ben Szendi István vajda fia, Kánnai Benedek nyeri adományul Fótot Zsigmond királytól, és vele együtt további uradalmakat is, ezek: Palota, Alag, Sikátor, Káposztás megyer, Iklad, Péteri és Szászhalom. 1437-ben az Óbudai káptalan mondja magáénak. Ez időben malma is van Fótnak, amelyet Alc Barnabás építette, de nem fizette a malom után a bért az óbudai prépostnak, mire ő visszavette a malmot. 1514-ben Albert Péter nevezetű, fóti illetőségű vette bérbe. Kálnai János és István – a falu földesurai – a Mohácsi csataterén elestek, a birtok török kézre került, s 1553-ban hat ház után fizet adót.

1578-ban Simon Antal az egri katonák volt kapitánya bírja.

1600-ban visszaszáll a kamarára. 1633-ban a nádor egész Fótot Ujfalussy Gergelynek adományozta. Ujfalussy Gergelytől, János, tőle László örökölte, aki 1727-ben Bohus Sámuellel a falu földesurai. (1749 vagy 1754) Fót Gálánthai Fekete György gróf birtoka. Tőle örökölte Fekete Ferenc, majd János. Fekete Ferenc Csekonics József tábornoknak adta el 1803-ban a fóti birtok egy részét. Az új földesúr 1808-ban november 23-án 190.000 forint nyereséggel adta el a birtokot, gróf Károly József özvegyének.

A birtok az 1827. évi családi osztáskor Károlyi Istvánnak jutott. Károlyi István, mint az utolsó birtokos megváltotta Fót arculatát. Széchenyi meg is jegyzi a birtok megvásárlásával kapcsolatban „Fót egy nagy hiba volt, a fótiaknak viszont nagy szerencse.”

Fót nemzetisége 1720-is szín magyar, ekkor jelennek meg a tótok. 1830-ban 14 zsidó is nyilván van tartva.

A falu történelméhez tartozik a műveltség is. Ebben különös szerepe volt gróf Károlyi Istvánnak, amint az Széchenyi meg is jegyezte, és Fáy Andrásnak. 1832-ben Fáy András vásárol 3400 n.ölnyi szőlőt Fóton. Vele egyidőben Vörösmarty és Ferenczy is vásárol 1600-1600 n.ölnyi szőlőt, amelyet Fáy magához váltott. A szőlőbe borházat építtetett, ahová esztendőnként meghívta barátait, szüreti mulatságra.

Ma a borház helyén áll a Fáy prэшház elnevezésű étterem. Fáy prэшháza „borháza” kedvenc találkozóhelye volt az íróknak. Idegyűjtötte Fáy a reformkor legnagyobb szellemű politikusait is. 1837 tavaszán épül a kis kunyhó, amelyben a bordalt írta Vörösmarty, amely később a Fótidal elnevezést kapta. E kunyhó helyén ma egy kis házikó áll, Vörösmarty kunyhó elnevezéssel. A fóti dalt az 1841-edik szüreten írta Vörösmarty, és a vendégek előtt

szavaltta el, ahol többek között jelen voltak: Bártfay László, Deák Ferenc, Egressy Gábor, Fáy Emil, Garay János, Kossuth Lajos és felesége, továbbá Lendvay, Lendvayné, Megyeri Károly, Petőfi Sándor, Szemere Pál, Toldi Ferenc, Veselényi Miklós, Széchenyi István.

Kerüljön középpontba a vallás, mivel ez a dolgozat témája is.

1362-ben Fót, mint helység tizedet fizet a mogyoródi apátságnak. Tudott dolog, hogy 1727-ben amikor az Ujfalussy és Bohus családok a földesurak (valószínű, hogy reformátusok) a falu többsége kálvinista. Ez időben Divornikovits Mihály váci püspök 1700. február 7-én a primáshoz küldött jelentésében „a jól földött fóti templomot”, melyben kálvinista prédikátor szónokol, mint eredetileg katolikus építményt, szintén a visszafoglalandók közé sorolja.

1675-ben Pongrácz György Rómának küldött jelentése szerint, a falu – Fót – „eretnek”, azaz protestáns. Régészeti okmányok tanúsága szerint a Mogyoródi patak északi oldalán emelkedő magas homokdombon áll a református templom, amely a középkori katolikus templom helyén épült.

A középkori katolikus templomot a kálvinisták átalakították, falfestményeit átfestették. 1850 körül a templomnak már nincs középkori része.

Az 1473-as adattár említi Mihály fóti presbitert.

1632-től pedig Marossi János fóti református lelkész nevét. A már említett Pongrácz György váci püspök 1675. évi információja, Fótot a kálvinista faluk közé sorolja.

1870-ben a falu 2065 lelket számlált. A vallási hovatartozás a következő: 1250 református, 578 római katolikus, 233 ágostai, 14 zsidó.

A református egyházat, Lampe a legrégebbiek közé sorolja, ennek anyakönyve 1744-ben kezdődik. Temploma és iskolája van, két tanítóval.

A római katolikusok előbb Mogyoródhoz tartoztak leányegyházként, 1845-ben alakultak egyházzá. A paron magasan álló, s halmos síkságon, Pestig, s Dunára messze kilátású kéttornyos, gyönyörű templomukat, gróf Károlyi István építette. Ybl Miklós építész vezetése alatt folyt az építkezés, 1845-től 1856-ig, és mintegy kétmillió forintba került. Alatta van a gróf Károlyi család sírboltja. Az ágostaiaknak is itt van a templomuk és iskolájuk, de leányegyházként a csomádi anyaegyházhoz csatolva.

Dr. Borovszky Samu munkájában a következők olvashatók: 1910-ben Fót magyar nagyközség, a most épülő Rákospalota – Fóti vasútvonal mentén, a Marton-patak és a Mogyoródi-patak mellett. Házainak száma 551, nagyobbára református vallású. Lakosainak száma 4000.

A római katolikus plébániát 1845-ben alapította gróf Károlyi István. A templom azon a helyen épült, ahol Fekete György 11784-ben kápolnát építtetett.

A református templom 1787-ben épült. A fóti reformátusok 1826-ban imaházat építenek, a következő évben tanítót hívnak. A későbbi templomot közadakozásból kezdték építeni, 1872-ben már célját szolgálta.

Az ágostai templom 1876-ban épült.

1910-ben a fóti lakosság közül 1709 református és 408 ágostai volt.

A következőkben röviden leírom a három egyház történetét egy másik forrás nyomán, amely alapként áll egy falu helyzetét tükrözve, melyben elindul a Baptista Misszió és később gyülekezet alapul. (2)

A Római Katolikus Egyház történetének rövid áttekintése.

A XIV. században Fót a mogyoródi apátságnak fizet tizedet. Chabot szerint Fóton a török hódoltság idején már volt római katolikus templom, mely rajta van a Pongrácz féle térképen. A protestantizmus idején a lakosság hat család kivételével a református földesúr vallását követte és a katolikus templomot is ők használták. Ennek pótlására építette 1784-ben gróf Fekete György, (aki már katolikus vallású), a temetkezési helyül szolgáló kápolnát, amely a mai katolikus templom helyén állott. Ebben az időben Fót leányegyházként a mogyoródi egyházhoz tartozott. Gróf Károlyi István 1844 márciusában kapta meg V. Ferdinándtól a patrónusi jogot és a legfelsőbb jóváhagyást, a templom megépítésére. Ennek eredményeként 1845-ben megalapult a plébánia, és ettől kezdve vezetik az anyakönyvet. Az önálló plébánia létrehozása óta Fót a váci egyházmegyében, a pesti esperesség egyik kerülete. A templom Ybl Miklós vezetése alatt, 1845-1856 között építették.

A Fóti Református Egyház történetének rövid áttekintése.

Lampe a fóti református egyházat, amely már 1526-ban fennállott, a magyarországi református felekezetek között a legrégebbiek közé sorolja. Az ismert anyakönyv 1744-ben kezdődik. Kalocsai Ferenc ref. Kántor tájékoztatása szerint a Fóti Református Egyház 1554-től működik. Az alapítás ideje körüli bizonytalanság abból származhat, hogy először nem önálló, hanem fiókegyház. Bizonytalanságok érzékelhetők a templom építésével kapcsolatban is.

Galgóczi Károly 1877-ben azt írja, hogy az első templom a katolikusok temploma volt, a mostanit 1787-ben építették.

Dr. Borovszky Samu szerint a reformátusok temploma 1878-ben épült. A fóti reformátusok 1826-ban építették imaházukat, a következő évben már tanítót is hívtak.

Tekintettel arra, hogy a jelenlegi református templom középkori (gótikus) alapokon épült, az 1787-es dátum feltehetően a hódoltsági időben megrongálódott középkori katolikus templom reformátusok általi újjáépítésére utal.

Galgóczi Károly szerint a templom építése idején a fóti református egyházhoz tartoztak – leányegyházként, a mogyoródi hívek is. A református lelkészlakást 1843-ban építették a mai helyén.

Az Evangélikus Egyház történetének rövid áttekintése.

A Fóti Evangélikus Egyház valószínűleg a Bohus család idejéből származik, amikor a földesúrral együtt evangélikus tót családok telepedtek meg a községben. 1737-49. közötti időszakban Rákospalota evangélikus hívei is idetartoztak. Az egyházat Rákospalotával együtt előbb Dunakeszi, majd 1786-ban a cinkotai evangélikus egyházhoz csatolták. A templomot 1876-ban építették, amikor már a fóti evangélikus egyház önálló egyház. (3)

II. A Baptista gyülekezet története

1. A misszió elindulása

A helytörténeti ismeretekből láthatjuk, hogy a misszió egy olyan faluban kezdődik el, ahol több évszázados erős református egyház, és egy erősödő katolikus egyház volt található az evangélikus mellett. Egy ma élő ember számára ez igen nehéz terepnek tűnhet. De volt-e könnyebb ez időben?

A fóti misszió elkezdői nem mások voltak, mint a szadai baptisták.

A következőkben ismertetem nagyon röviden a szadai gyülekezet történetét a folytonosság végett.

A forrás, a kezdet, itt is, mint oly sok helyen, nem más volt mint Kornya Mihály és Lisztes Mihály megjelenése.

A 1870-1880-as évek táján megjelenik Szada határában Kornya Mihály. Kérdése, hogy ki fogadná be őket és adna helyet a lakásán, igehirdetésre. Válaszként a vallásbolondnak tartott Szűcs Mihályhoz irányítják, aki nagy örömmel befogadta. Ez urán Szűcs Mihály lakása lett az evangélium hirdetésének a helye. Azt, hogy Isten ígéje nem tér vissza üresen, igazolja az is, hogy ezen munka eredményeként 1881. szeptember 8-án Meyer Henrik bemerítette az első hitvallókat, mint az első beérett gyümölcsöket.

A megalakult gyülekezet is a Szűcs Mihály lakásán tartotta alkalmait. A gyors növekedés miatt azonban ez kicsinek bizonyul. 1885-ben a gyülekezet összejövetele helye már Seres Sámuel lakásán volt. Hamarosan szükségessé válik imaház építése is. (4)

Mint a szadai gyülekezet történetében láttuk, ehhez hasonlóan a fóti gyülekezet gyökerei is vissza vezetnek Isten igen áldott szolgájának, Kornya Mihálynak a munkájához.

A szadi gyülekezet gyors fejlődése és megerősödése nem lett gyümölcstelen. A szadai gyülekezetben munkálkodott az Úr, a hívők szívében lobogott a tűz, mely arra készítette őket, hogy továbbadják az evangéliumot, nemcsak Szadán hanem más falvakban is. Hogy mikor kezdtek a szadaiak átjárni Fótra, pontos évszám nem áll rendelkezésünkre.

Közelebbi évszámot Lőrík István szolgált e kérdésben.

Lőrík István testvér az önéletrajzában, mely a „képek a magyarországi Baptista Misszió történetéből” c. könyvben jelent meg, amit Csopják Attila írt, 1927-ben. A 70. oldalon a misszió kezdetével kapcsolatban a következőket adja tudtul az utókor számára: „Tudniillik Lőrík testvér 20 éves volt amikor már a szadaiak átjártak Fótra. Lőrík testvér 1869-ben született” tehát már 1889-ben, de lehet hogy valamivel előbb is átjártak a szadaiak Fótra. (5)

Ezt a kezdeti időpontot megerősíti Nemeshegyi Gyula testvér, volt fóti lelkipásztor, aki megírja Lőrík István testvér életrajzát és közli a Békehírnökben. Vagyis a kezdeti időpont a 80-as évek vége, amikor a szadai hívők átjártak Fótra missziózni. (6)

A missziózás módszere az akkori megszokott volt: egy udvaron, ahol a ház gazdája megengedte, az énekszóra összegyűlt embereknek hirdették az evangéliumot, úgy szóban, mint versben, vagy énekben. Hogy kezdetben kinek az udvarán történt az Istentisztelet, az ismeretlen.

Szóbeli hagyomány alapján egy Godor András nevű lakos házában, akinek megtérése után, a saját háza volt az istentiszteleti hely.

2. Az első hitvallók

A misszió kezdeményezői a Szadai Baptista Gyülekezet.

Ez a missziós kezdeményezés megerősödik és állandóvá válik, amikor a szadai gyülekezet véni tisztességgel bízza meg Szikora Pált. Ebben az időben a szadai gyülekezet a Nap utcai gyülekezet kötelékébe tartozik. Szikora testvér vezetésével fellendül a misszió, és jelentkeznek az első hitvallók. Az első hitvalló Petrik Mária (Godor Andrásné), akit Meyer Henrik baptizál Budapesten, 1892. májusában. (7) A következőkben közlök egy néhány hitvallót, kiknek nevét megtaláltam az egyházi anyakönyvben:

Szám	Név	Szül.idő, Hely	Baptizálta	Idő
2359	Petrik András	1858.07.24. Fót	Seres Sámuel	1894.06.10.
2360	Picsvicska István	1868.02.22.Gödöllő	Udvarnoki András	1896.06.20.
2361	Picsvicska Istvánné	Fót	Udvarnoki András	1896.06.20.
2363	Máté Mária	1873.02.16.	Udvarnoki András	1896.06.20.
2363	Mészáros István		Udvarnoki András	1896.06.20.
	Lőrík István		Meyer Henrik	1897.08.08.
	Lőrík Istvánné		Meyer Henrik	1897.08.08.
	Jakus Józsefné		Udvarnoki András	1898.12.25.
	Jajben Zsuzsanna		Udvarnoki András	1898.12.25.
	Novák Istvánné		Udvarnoki András	1900.07.08.
	Novák Julianna		Udvarnoki András	1900.07.08.
	Jakus Jánosné		Udvarnoki András	1900.12.31.
	Novák János		Udvarnoki András	1903.01.04.
	Novák Jánosné		Udvarnoki András	1903.12.31.
	Balogh Sándorné		Udvarnoki András	1903.12.31.
	Kalmár Jánosné		Udvarnoki András	1903.12.31.
	Tolnai Julianna		Udvarnoki András	1903.12.31.
	Petrik István		Udvarnoki András	1904.08.20.
	Mike Erzsébet		Udvarnoki András	1904.08.20.
	Balogh Sándor		Udvarnoki András	1905.06.21.
	Béres Lídia		Udvarnoki András	1905.06.21.
	Mike György		Udvarnoki András	1905.06.21.
	Mike Györgyné		Udvarnoki András	1905.12.31.
	Mike Júlia		Udvarnoki András	1905.12.31.
	Kurucz István		Udvarnoki András	1905.12.31.
	Tolnai Sándor		Udvarnoki András	1909.08.22.

Az első hitvalló évmegjelölésénél némi eltérés tapasztalható, bár a forrás ugyanaz.

Szebeni Olivér testvér írása, (Magyar Baptista Missziótörténelem 1990. Budapest), mely írás a Missziói Főiskola hivatalos jegyzete is, az első fóti hitvallót 1893-ra datálja. Személyesen számomra küldött levelében, az általam is írt 1892. májusát közli, az első fóti hitvalló évszámának. Valószínűnek tartom, hogy kutatásai nyomán korábbi évszámot talált, amely még 1890-ben nem állt rendelkezésére. A békehírnök tudósít egy temetésről, amely

1899. február 2-án volt Fóton, amikor az első fóti baptista temetés van. Az igét Orosz István budapesti evangélikus szólja. A temetést a református hívek megzavarták, kődobálással, edények zörgetésével, és nagy zajjal kísérvén a menetet, egészen a temetőig. A hívők serege csak tűrte a szenvedést, mint ahogy az ige tanít „nem álltak ellene a gonosznak”. (8) Nem szükségszerű, hogy az említett elhunyt idős lett volna. Az anyakönyvben megtalált hitvallók fiatalok, hogy voltak-e idősebbek is akik követték Urunk példáját, egyelőre nem bizonyított, ha csak az 1899-ben elhunytat nem tekintjük idősnek. Bizonyára voltak még hitvallók az 1900-as évekig. Nem találtam az anyakönyvben Gódor András nevét, kinek felesége volt az első hitvalló Fóton, és Ő maga is fontos szerepet töltött be a fóti gyülekezet kezdeti éveiben. A Békehírnök tudósít Gódor Andrásné temetéséről, amely 1938. augusztus 5-én volt. A gyászjelentő megjegyzi, hogy több mint 40 évig volt a gyülekezet tagja. (9)

3. A fóti gyülekezet megalakulása

A gyülekezet megalakulása körül, bizonytalanság van az évszám pontos meghatározása körül. Amint az az előző fejezetben látható a századfordulóra 15, ha nem több hitvalló van Fóton. Minden bizonnyal a századforduló előtt már megalakult a fóti gyülekezet, és rendszeres összejövetelei vannak. Hogy a századforduló előtt megalakult az biztos, hiszen a Békehírnök 1899-ben a misszióiskolára adakozó gyülekezetek közé sorolja a fótit is. (10) 1899-ben már halottja is van a gyülekezetnek, a temetést közáporral, ordítózással és edény csörömpöléssel zavarják meg a református hívek. (10/A).

1902-ben a gyülekezet több mint 20 fős lehetett. 1902. húsvétján a szavalók között van Nagy Dezső, Som Júlia, Szűcs Zsuzsanna, Jakus Zsófia és Novák Lídia, olyan nevek amiket nem találtam az általam átnézett egyházi anyakönyvben. (10/B)

Felvetődött az 1895-ös év is, ha figyelembe vesszük, hogy az első hitvallót 1892-ben merítette be Meyer Henrik, így az 1895-ös, korainak is tűnhet, meg nem is. Hiszen a következő három év alatt annyi megtérő volt, hogy rendszeresen lehetett alkalmakat tartani. Az bizonyos, hogy 1899. előtt alakult meg a Fóti Gyülekezet.

Ha figyelembe vesszük, hogy 1902-ben már vasárnaponként, de ünnepenként biztosan háromszor is van istentisztelet, (10/O) akkor egy néhány évnek el kellett telnie, hogy ennyire megerősödhessen a gyülekezet.

Az én véleményem szerint, inkább 1895-höz kell közelebb tenni, mint az 1899-hez, a gyülekezet alakulását.

1904-ben Gódor András lakása kicsinek bizonyult a gyülekezet számára, ezért a tulajdonában lévő egy másik lakást, a gyülekezetének ajándékoz, imaház céljára.

4. Az első évek

A gyülekezet kezdetben Gódor András lakásán jön össze. A gyülekezetet gyakran látogatják Pestről is.

1899-ben eltemetik az első baptistát. (11) Ugyancsak 1899-ben a gyülekezet adakozik a misszióiskola számára. (11/A)

A gyülekezet évről évre szaporodik, 1902. húsvétján vendégek vannak a fóti gyülekezetben, Lőrík István is mond beszédet. (11/B) Az összejövetei hely ismeretlen. A gyülekezet nagy létszáma miatt szükség van imaházra. Gódor András valószínű gyülekezet vezető, egy nádfedeles kisházat ajándékoz a gyülekezet számára, imaház céljára. Az épület átalakítása után 1904. szeptember 25-én volt az imaház megnyitása. Jelen vannak a környékbeli gyülekezet képviselői is. Az ígét Szikora Pál és Baja testvér (Újpesti) hirdetik. (11/C)

1905. január 18-án Novák János és Mike Mária menyegzője van, amelyen jelen van a rákoscsabai, őrszentmiklói és szadai gyülekezetek énekkara is. Szolgálatukkal még az anyakönyvvezetőt is elismerésre készítetik. Az ígét Orosz István hirdeti. (11/O)

Orosz István is gyakran látott vendég Fóton. Az 1905-ös közgyűlésen fóti képviselő Gódor András. Az imaház körüli nézeteltéréseket, hogy legyen-e vagy nem, azzal zárja le, hogy feláll, az elnökségi asztalhoz megy, és 10 koronát letesz az asztalra. Példáját sokan követték, és elkezdődik a gyűjtés a menház létrehozására. (11/B)

Lőrík István testvérben forr az úttörői vér, ezért a gyülekezettel megbeszélve 1905-ben misszióutakra indul.

Először január 22-én, az útvonal a következő:

- Órszentmiklós
- Váchartyán
- Szokolya
- Pócsmegyer
- Monostor

Másodszor február 6-án Nyitra megyében, az útvonal a következő:

- Negyed
- Farkasdar
- Kamocsa
- Komárom
- Neszmély
- Dunaradvány
- Marcelháza
- Tatabánya
- Tápiósüly
- Szentmáronkát (11/F)

Az imaházat lassan kinövi a gyülekezet, ezért a telek mellé vásárolnak a szomszéd telekből, és 1914-ben új imaházat építenek, amely ma is áll, kisebb átalakításokkal. A Fóti Gyülekezet önállósodásáig, 1919-ig, ugyanúgy, mint a szadai gyülekezet, a Nap utcai gyülekezethez tartozott.

Két bemerítésről van információ, ahol fótiak is be lettek merítve.

1912. december 26. – Budapesten Udvarnoki András által, a fóti bemerítkezők a következők voltak:

- Petrik Zsófia
- Elek Lídia
- Kalmár Júlia

- Jakus János

Másodsor, 1913. november 1. napján Udvarnoki András által, a fóti bemerítkezők a következők voltak:

- Kalmár Lídia
- Kolozs Mária
- Novák István
- Egyházi Lídia
- Baráti István
- Petrik Júlia
- Sziráki Lídia
- Cselötei István
- Cselötei János

5. Az önállósodás

A fóti gyülekezet megalakulása után, folyton gyarapodott, voltak megtérők nem is kevesen. Olyannyira, hogy új imaházat is kellett építeni.

Ez időben még mindig Szikora Pál volt a gyülekezet atyja, de Seres Sámuel is gyakran volt látható Fóton. Ugyanúgy mint a szadai gyülekezet, a fóti is a Nap utcai gyülekezethez tartozott. Udvarnoki András vezetése alatt működött a körzet, abban az időben, szinte missziókerületnek nevezhető.

A gyors növekedés és a nagy létszám miatt szükségesnek látták az önállósodást és lelkipásztor hívását. Az önállósodás szorosan összekapcsolódik Lőrík István lelkipásztornak a meghívásával. Lőrík testvér meghívásáról és beiktatásáról egy részletes cikk jelenik meg a Békehírnökben, 1920-ban a 12. oldalon. A következőkben terjedelmes cikkből idézek egy részletet, mely tartalmazza a meghívás körülményeit.

„1918. november 5-én én is megszabadultam a forradalom kitörése után, igen nagy lábfájdalmak között. Fóton már a testvérek beszéd tárgyává tették, hogy engem nem engednek vissza Erdélybe, melybe és is beleegyeztem. Hiszen a lábfájásom igen nagy volt és nem éreztem magam alkalmasnak a nehéz útra, amely ott várt reám. Beleegyezésemet adtam az itt maradásra.

A fóti testvérek aztán átadták óhajukat az Udvarnoki testvérnek, ki tudomásul vette azon kijelentéssel, hogy az örszentmiklósi, zsidói és váchartyányi gyülekezeteket is ezen körzetbe fel kell venni. Aztán a körzet vénjének tudtára adta.

Szikora Pál azt a nyilatkozatot tette, hogy a szadai gyülekezetet is fel kell venni a missziókörbe.

1919. február 12-én Szikora Pál testvér vezetésével megtartott értekezleten megalakult a hitközösség és a meghívott testvér beiktatott...” (12)

Amint az előbbi Békehírnök cikkből, Fót nemcsak önálló, hanem körzetközponttá fejlődött. Állomásai között található az őt alapító szadai gyülekezet is. Hogy Hány lélek tartozhatott a körzethez megalakulásakor, az ismeretlen.

A Békehírnök 1921-ben arról tudósít, hogy Fótot, mint körzetet 5 gyülekezet alkotja és 215 tagot számlát. (13)

E híradásig 2 bemeztésről tudunk. Hogy volt-e elhalálozás és ha igen, hány lélek, ez ismeretlen. Ezért nem ismeretes, hogy a körzet létrejöttkor hány tagot számláltak.

6. A fõti gyülekezet Lõrik István lelkipásztorkodása alatt

Lõrik István lelkipásztorkodásával kezdõdik a fõti gyülekezet, mint önálló gyülekezet (körzet) élete, története. Ezt a korszakot a ma élõk és Lõrik testvért ismerõk joggal nevezik a fõti gyülekezet hõs korszakának.

Hogy miért?

Az látható lesz a következõkben, ugyanis a Lõrik testvér idejébõl közli a Békehírnõk a legtöbb cikket. A körzetnek a legtöbb állomása van, legmagasabb a bemeztettek létszáma. Alig hogy elkezdi szolgálatát, elkezdõdik a bemeztetõk sora is, egyre inkább nagyobb létszámú csoportok.

1919 októberében 2 személyt merít be Fõton, 1920. augusztus 15-én 20 személyt merít be a Szada és Gödöllõ közti tóban, ahol jelen van a fõti zenekar is. 2 személy kivételével mind fiatal. A bemeztésen megjelenik Gödöllõ bírása is, aki a következõket mondta: „Idáig igen sok balvéleményt tápláltam a baptizmus felõl, de most eltörõdött, mert most látom az eredetit, a bibliait”. (14)

1920-ban Fõtnak, mint körzetnek 5 állomása van és 215 tagot számlál. (15)

Lõrik testvér munkálkodik nagy körzetében, és új állomásokon is megjelenik. Missziós útjaira elkíséri a fõti ifjúság és zenekar. Pünkõsd másnapján Veresegyházán, majd július 10-én Vácbottyánban is evangélizálnak. (16)

Ennek a munkának eredménye is van, október 9-én Fõton bemeztés van. Ez alkalommal 12 személyt merít be Lõrik testvér, melybõl 9 személy Vácbottyáni. A bemeztést a falu melletti tóban végzi Lõrik testvér. Délután 1 órakor elindul a menet a fõti imaháztól énekszõval a fõti tó felé. Menet közben meg-meg áll a hívõk serege és biztatóan szól a báméskodók felé, hogy kövessék a hívõk seregét. Egy-egy ilyen megállásnál a kíváncsi emberekhez szól többek között Tóth József és szikora Pál, akik jelen vannak e bemeztésen. A bemeztést Lõrik István fõti lelkipásztor végzi, összevont énekkar szolgál (Õrszentmiklós, Fõt, Pécel, Csaba)

Új állomás Vácbottyán. A bemeztetõk között van az elsõ 9 lélek. (17)

Ugyan ebben az évben eltemeti a fõti gyülekezet Petrik András testvért, aki az elsõ hitvallók között volt. (18)

1921-ben a fõti körzetbõl kiválik Órszentmiklós és Szada. Fõtnak, mint körzetnek 3 állomása van, az össztagléttség pedig 92.

Lõrik testvér a kornak megfelelõen téli misszióútra indul, így jut el Tápiószûlybe, Szentmártonkátára, Nagykátára, Tápiószelére. (19)

Ugyancsak 1922. februárjában Lõrik testvér hírt ad a karácsonyról, megjegyzi, hogy a fenyõfát gróf Károlyi Lászlóné ajándékozta a gyülekezetnek, aki katolikus. Eme Tette is kifejezi a gyülekezettrõl alkotott jó véleményét. Továbbá megjegyzi, hogy egy hívõ (baptista) házaspár egyetlen gyermeke elköltözött az örök honba. (20)

Hogy ez idõben milyen fontosnak tartják az evangélium hirdetését, az abból is látható, hogy húsvét hétfõjén, Novák testvér udvarán van az istentisztelet (evangélizáció), ahol szolgál az ifjúság, énekkar, zenekar. Igét hirdet Bertalan Domokos (vendég) és Vass György (fõti). (21)

1922. május 25 – menyezőre hivatalos a fóti fűvőszeneke Zsidóra, Kácsér Mihály és Janek Katalin menyezőjére. A délelőttöt evangélizálásra használják fel, igét hirdet Gódor András Fótról. Majd elkezdődik a menyezői istentisztelet, az igét Lórik István fóti lelkipásztor hirdeti. Az igehirdetés után elkezdődik az ünnepe zsidói szokás szerint, csokorkötés, mindenki egy száll virágot tesz a csokorba. (22)

A missziómunka nem áll, Lórik testvér ugyanúgy mint illés, erőn feletti munkát végez. Tudtára jut, hogy van Galgagután egy Bartos nevezetű egyén, aki Vladivosztokban hallotta meg az Úr szavát.

Bartos testvér felajánlotta az udvarát, hogy az evangélizáció színhelye legyen. E kínálatot Lórik testvér kihasználta és 1923. május 6-án a fóti ének- és zenekar kíséretében Galgagutára megy az evangélium továbbadása végett. Az evangélizációs alkalom a Bartos testvér udvarán van. (23)

Ennek a munkának az Úr csodás véget készített. Augusztus 12-én bemeítés van Fóton, a fóti határban levő tónál, ahol nem kevesebb mint 23 lélek köt szövetséget az Úrral. E 23 lélekből 17-en, az új galgagutai állomásra, a környékbéli gyülekezetek is képviseltetik magukat, osztozva a fótiak örömeiben. (24)

Nem szűkölködik ez az év sem kirándulásokban. A zenekar még Veresegyházára is ellátogat és részt vesz egy Szadai bemeítésen is.

Az év végére egy kedves esemény marad, amikor is Holfinger István és Lórik Eszter menyezőjére kerül sor. A menyezőn jelen van Juhász János testvér, a szadai gyülekezet lelkipásztora.

Az 1923-as évi statisztika több mindent elárul mint amit a Békehírnökben található. A körzet szaporodik egy új állomással, „Galgaguta”, ahol 18 tagot számlálnak.

Az 1923-as évet is az Úr áldása kíséri, a misszió terjed, új állomás jön létre, és több faluban hirdették az evangéliumot.

1924. szeptember 28-án bemeítés van Galgagután, amely még teljesen új állomás. Itt meríti be Lórik testvér az első 11 vanyarci hitvallót; 8 galgagutai, 4 zsidó, 1 váchartyáni. Jelen van a fóti ének- és zenekar. (25)

Talán a sok misszió miatt is, de a fóti gyülekezet nehezen fejlődik létszámban, lelkileg annál inkább, melyet bizonyít a sok missziós út.

A statisztika ismét segítségünkre van, amely 32 alámerítettről ad számot, tehát volt még egy bemeítés, ahol két vanyarci lelket is alámerítettek. Immár ismét 5 állomása van Fótnak, 164 taggal.

- 1924-es adatok: Fót 50
- Zsidó 49
- Váchartyán 12
- Galgaguta 36
- Galgagyörk 4
- Vanyarc 13 – Új állomás

Beköszönt az 1925-ös év, amely a fóti gyülekezet és körzet legeredményesebb éve. Lórik testvér és a gyülekezet vezetői szükségesnek látják a misszió mellett a hitmélyítést is. Ezért 1925. január 6-án Építő és nevelő konferenciát szerveznek Fóton, ahol nem csak a körzetből, hanem sok más gyülekezetből is megjelennek a lelki munkások. A konferencia témái és előadói a következők:

1. A misszióról	Kristóf Domokos
2. Ifjúságunk nevelése és ápolása	Pizzman Béla
3. Vének, diakónusok és evangélisták tiszte és viszonya a gyülekezethez	Kristóf Domokos
4. A vasárnap megszentelése	Juhász János
5. Fegyelmezés a gyülekezetben	Pizzman Béla
6. A vasárnapi iskola tanítók hivatása	Szabadi F. Gusztáv
7. Missziói adakozás	Wágner János

E sűrű és áldásokkal telt nap végén evangélizációs alkalom volt, az igét szólták: Kristóf Domokos, Pizzman Béla és Juhász János testvérek, szolgált a fóti ifjúság, ének-és zenekar. (26) Erre a hitmélyítő alkalomra igen nagy szüksége volt a gyülekezetnek és a körzetnek. Hogy hol és miként folyt a missziómunka ez évben, arról nem sok ismeretünk van, csak az eredményről. 1925. július 26-án a Vác melletti Dunában, nagy közönség előtt 48 lélek részesül a bibliai alámerítésben.

A bemerítkezők hovatarozása a következő

- Felsőpetény 22 – Új állomás
- Erdőkürt 1 – Új állomás
- Vanyarc 11
- Galgagyörk 4
- Fót 7
- Tótfalusi kerület 4

Különösen nagy az öröm, hogy Galgagyörkről is vannak ismét hitvallók, csodálatra méltó a vanyarci gyülekezet gyarapodása is: Nagyon szép kezdet a felsőpetényi hitvallók nagy száma. (27)

Hogy milyen nagy kiterjedésű a Lórik testvér misszióterülete, azt a következő cikk tudunkra adja, melyet szó szerint idézek:

„Kérem! Igen kérem azokat a kedves testvéreket, akik bírják a tót nyelvet és tehetségük van az evangélium hirdetésére, legyenek segítségül nékem. Több mint 10 szláv községben kell munkálkodnom, és mivel csak magyarul beszélek ez igen nehézkes. Levelileg örömmel adok felvilágosítást.”

Lórik István
Prédikátor (Pest megye, Fót)

E cikk szerint Lórik testvér a magyar falvakon kívül, több mint 10 szláv faluban is munkálkodik. Hogy kapott-e segítséget arról nincs információ. (28)

A Békehírnök tudósít még egy misszióútról, amely 1925. pünkösdjén volt. A fóti zenekar (20 tag), Vass György karmester vezetésével és Lórik István lelkipásztor, Vanyarcra gyalognak szolgálni (80 km). A szolgálat elvégzése után elindulnak Szada felé, ahol másnap bemerítés van. Közben éjjel 11 órakor a Galgagutához közel levő 300 m magas hegyen a fúvószenekar dicsérte az Istent az Ő tetteiért. Zsidóra érve 3 kocsi várja a zenészeket, hogy átvigyék a megfáradtakat Szadára, ahol a bemerítés alkalmával további szolgálatok vártak rájuk.

Ugyancsak ebben az évben augusztus 30-án bemerítés van Galgagután (fóti körzet) 16 lélek köt szövetséget az Úrral, jelen van a fóti fúvószenekar. (30)

Az évi statisztika 64 bemerítkezőt közöl. A fóti körzet állomásai és taglétszáma az 1925-ös évben a következő:

- Fót 57
- Zsidó 58
- Váchartyán 10
- Galgaguta 39
- Galgagyörk 10
- Vanyarc 30
- Felsőpetény 29

Az 1926-os év Lőrík testvér számára egy mély fájdalommal kezdődik, ugyanis az egyik lánya elköltözött e földi létből. Ezért február 15-én, a Zsidón megtartott kerületi gyűlésen nincs jelen, bár ő a kerület lelkipásztora. Ezen a gyűlésen jelen vannak: Beharka, Kristóf és Békéssy testvérek, akik az esti órákban evangélizációval zárják a napot. (31)

A nagy körzet sok munkát ad Lőrík testvérnek, ezért zenekar missziósútra indul Lőrík testvér nélkül, aki ez időben más körzeti állomásokon hirdeti az evangéliumot. Így jut el a fóti ének- és zenekar a szomszéd községbe Mogyoródra, ahol a Kurucz János udvarán találnak helyet az evangélium továbbadására. Az igét hirdetik: Tóth Sándor (Újpest), Gyérik András (Zsidó), Vass György (Fót), aki rövidebb beszéddel zárja a napot. (32)

1926-ban a fóti gyülekezetből Holfinger István seminarista, aki az előbbi cikket és mást is írt. (33)

Április 18-án ismét közelebbi tájra Cinkotára meg missziózni a fóti ének- és zenekar, ahol a kibérelt nagy táncteremben van az evangélizációs alkalom. (34) Az igét hirdetik: Szabó András, Borbál J. (Cinkota), Tóth J. (Rákoscsuba) és Vass György (Fót).

Augusztus 1-jén evangélizációs alkalom van Fóton. A zenekar egy tágas udvarra hívja a hallgatókat, ahol igét hirdet Bányai Ferenc utazó ifjúsági titkár és Lőrík István helyi lelkipásztor. Az ifjúság énekekkel és versekkel díszíti az alkalmat. (35)

1926. augusztus 20-án a pesterzsébeti gyülekezet meghívásának tesz eleget a fóti fúvószenekar, amikor az imaház 20 éves fennállását ünnepli a gyülekezet. (36)

A bemerítés sem marad el ez évben sem. 1926. szeptember 12-én zsidón 42 lélek kötött szövetséget az Úrral, és ezt pecsételte meg a hullámsírban. Az új tagok bevezetését Kovács G. és Lőrík István végezte. A helybéli zenekar mellett jelen van fóti és az újpesti zenekar is. (37) Még egy örömteli híradás az 1926-os évből.

Alig 3 éve hogy elkezdődött a misszió Vanyarcon, máris kicsi az istentiszteleti hely. Úgy döntöttek a testvérek, hogy imaházat építenek. Egy testvérnő imaház helyet ajánlott fel, és lekezdődik a gyűjtés. Bár sok akadályt hártott a sátán e munkában Isten népe elé, Isten népe mégis győzött és így 1926. október 31-én az imaház át lett adva. Ahol ez alkalomból nagyon szép ünnepélyt rendeztek a testvérek, sokan jelen voltak a körzetből, két zenekar, énekkar és ifjúság. (38)

Az Úr áldása kísérte az 1926-os évet is. A fóti gyülekezet, körzet életét, munkájukat gyümölcsökkel koronáztat meg.

Az 1926-os évben a fóti körzet állomásai és taglétszáma a következő:

- Fót 64
- Zsidó 62

- Vanyarc 32
- Galgaguta 38
- Felsőpetény 28
- Galgagyörk 10
- Váchartyán 8
- Buják 9 – Új állomás
- Bér 9 – Új állomás

1927. február 2-án van az évi közgyűlés Galgagután. A fóti körzetet 9 gyülekezet alkotja, új állomás Bér és Buják. 1926-ban a bemelegítettek száma 43, Vanyarcon új imaház épült. (39) A fóti zenekar misszióútra megy Csömörrre, ahol igét hirdet Lőrík István és Mike György (40). Az 1927-es statisztikai évkönyv Galgagyörköt már nem sorolja a fóti körzet állomási közé (valószínűleg leszakadva Szadához csatlakozik).

Az 1928-as évről nem áll rendelkezéseember más adat csak a statisztikai, ahol 30 bemelegített lélek van feltüntetve, j állomásként Erdőkürt, ahol 9 tag van, a körzet taglétszáma 305 lélek. Beköszönt az 1929. év, mely évben Lőrík testvér a 60. életévét tölti. Ha figyelembe vesszük, hogy más meghívásakor is fájt a lába, nem csoda, hogy 60 éves korára csökken a teljesítőképessége. Már ritkábban vállal hosszú misszióutakat, de ettől függetlenül még ellátja pásztori munkáját, ezt a bemelegítettek létszáma is tükrözi.

Ez után látni fogjuk, hogy a misszióutak, főleg a hosszú misszióutak helyett, rövidebb misszióutakat vállal, a hangsúly áttevődik a szomszédos falvak missziójára, illetve több konferencia és hitmélyítő alkalmat rendeznek a körzetben. Bár Lőrík testvér 60 éves, a misszió tovább folyik, ezt tükrözi a Zsidón bemelegített 30 lélek is. (41)

A statisztika az 1929-es évről a következőket közli: Fót, mint körzet 308 lelket számlál, új állomás Püspökszilágyi 4 tag és Dengeleg 3 tag.

Lőrík 60 életévét, mely élet nagyobb részét a missziómezőn töltötte, sok lelket az Úrhoz vezetve, már nem tudja vállalni a körzet vezetését. De mivel nincs utód, így kénytelen tovább dolgozni, amennyire az öregség és ereje engedi, ezért is a belső építés kerül némileg előtérbe. 1930. február 12-én női konferenciát szervez a fóti gyülekezet, az előadók között találjuk: Pizman Bélánét, Udvarnoki Andrásné, Tóth Józsefnét, Kristóf Domokosné és Kemény Artúrnét. Az esti evangélikációs alkalmon Udvarnoki András hirdette az evangéliumot (42) Az 1930-as statisztika nem közli a fóti adatokat. A gyülekezetnek új lelkipásztorra lenne szüksége, de nincs.

1931-ben van egy bemelegítés Fóton, ahol 3 személyt merít be Lőrík testvér. (43) Az 1931-es statisztika közli a 3 bemelegített. Fótnak, mint körzetnek, már csak 3 állomása van:

- Fót 58
- Váchartyán 12
- Szöd 4 – Új állomás

A fóti gyülekezet taglétszáma is fogy. Hogy a többi állomás 1930-ban vagy 1931-ben vált le, és csatlakozik más körzethez vagy önállósul erre nézve nem találtam információt. A fóti gyülekezet új életerős lelkipásztorért kiált, de egyelőre nincs.

Az 1932-es statisztika 5 bemelegített közöl. Úgy néz ki, hogy a HŐS korszak véget ért, bár voltak fellángolások, de nem tudott már senki Lőrík testvér nyomdokaiba lépni.

1933. január 15-én evangélikációs estet tart a fóti gyülekezet. Az igét Lőrík István helyi lelkipásztor hirdeti a Lukács 4:14-30 alapján, kihangsúlyozva, hogy az úr lelke ma is működik, és ereje megnyilvánul. Ez esten szolgál a fóti zenekar, énekkar, szóelőének is

elhangzik, húros hangszerek is megszólalnak, továbbá csoportjelenet és alkalmi beszédek hangzanak el. (44)

Amint a cikkből kiderül, a valamikor erős körzetnek most bátorításra van szüksége. Előtérbe kerül a misszió helyet az úgymond „kulturális program” – énekkar, fűvószenekar, pengetős zenekar, csoportjelenet, stb. A cikk utolsó mondatát idézem „Az Úr tegye áldottá szerény munkának. Fel ifjúság!” A cikk írója is, Lőrík János érzi, hogy ez kevés, ettől többet kellene tenni az Úrért.

Ugyancsak 1933. április 13-án Vasárnapiskolai konferencia van Fóton, jelen vannak a környékbeli gyülekezetek képviselői is. A napot imaórával kezdik, vezeti André Lajos testvér, majd az igehirdetés következett, melyet Nagy Pál testvér hirdetett.

Az előadások témái és az előadók a következők voltak:

1. A vasárnapi iskola, mint gyülekezeti munkára nevelő eszköz	Nagy Tibor
2. A vasárnapi iskola célja	Szabadi F. Gusztáv
3. A vasárnapi iskola feladata	Nagy Etelka
4. A gyermeklélek tulajdonságai	Szabadi F. Gusztáv (45)

Az 1933-as évben is van bemerítés, 6 lélek köt szövetséget az úrral. Bár a fóti gyülekezet taglétszáma csak 56 lélek, de öröm, hogy fejlődik a szödi gyülekezet, amely már 12 lelket számlál.

A Váchartyáni gyülekezet stagnál.

Elérkezett az 1934-es esztendő is, kezd éledezni a misszió. 1934. április 15-én a fóti gyülekezetből többen átmenni a szomszéd községbe Csomádra missziózni. (46) Erősödik a misszió Csomádon, 1934. pünkösdjén a fóti gyülekezetből mint egy 40 személy megy át Csomádra, ki biciklivel, ki gyalog, jelen van a fóti zenekar is, de nincs jelen Lőrík testvér.

Igét hirdetnek:

- Rác Károly fóti-gyülekezeti vén
- Holfinger István fóti-gyülekezeti vén
- Vass György fóti
- Cseri János zsidói.

Ezen alkalom Seres Pál udvarán van. (47) Az őszi hálaadó ünnepélyen bemerítés is van. 2 lélek köt szövetséget az Úrral. Imaóra vezető Barkó Imre teológus, vendég prédikátor Gruber Károly, helyi prédikátor Lőrík István. (48) Helyi lelkipásztorként Lőrík István van feltüntetve. Újra élénkülni kezd a misszió, melyben nagy szerepe volt Holfinger István gyülekezeti vénnek.

Ugyancsak ebben az évben december 17-18-án evangélizációt szervez a fóti gyülekezet, vendég prédikátor Kirner A. Bertalan. Ez evangélizáció eredményként többek között megtér az alagi református pap is. A cikk írója megjegyzi még, hogy úgy 150-en hallgatták az evangéliumot. (49)

Az 1934-es esztendő egy örömteli és reménnyel telt esztendő volt a fóti gyülekezet életében. Valamikor az év vége felé lelkipásztorrá avatják Fóton Holfinger Istvánt, a fóti gyülekezet vénjét. Aki mint azt a Csoják Attila „Képek a Magyarországi Baptista Misszió Történetéből” könyvéből tudjuk, seminarista volt 1926-ban. (50) Hogy mikor avatták lelkipásztorrá arról nincs tudomásom. Az viszont tudható, hogy az 193-es év hálaadó napján mint helyi lelkipásztor Lőrík István van feltüntetve. (51)

A statisztikai évkönyv viszont már a fóti körzet lelkipásztorának Holfinger Istvánt jelöli. Ezen információból következtethető, hogy október és december között avatták lelkipásztorrá Holfinger Istvánt.

Az 1934-es statisztika örömmre adó számokat közöl. A fóti körzenek új lelkipásztora van Holfinger István személyében, a gyülekezet is gyarapodott, a taglétszám immár 61 tag, új körzeti állomása is van a körzetnek Csomád, 5 taggal.

Szívesen kezdenék egy új fejezetet, de sajnos nem tehetem, mert Holfinger testvér alig volt 2 évig a gyülekezet pásztora. Ezért folytonosan foglalkozom ezzel az időszakokkal annál is inkább, mert az ő szolgálata után ismét Lőrík testvér a gyülekezet pásztora.

1935. január 26-27-én kétnapos vasárnapi iskolai konferenciát szervez a fóti gyülekezet. A vendég előadók közt szerepel többek között: Bretz Emil, Nagy Pál, Nagy Tibor és Szabadi F. Gusztáv. (52) A misszió ismét éled, melynek eredményeképpen 1935. pünkösd első napján bemerítés van a fóti imaház medencéjében. 7 személyt merít be Holfinger István helyi lelkipásztor. (53) Pünkösd másnapján Püspökszilágyiba megy a fóti ének- és zenekar 3 kocsival (a kocsi alatt lóval vontatott kocsira, szekérre kell gondolni). Az ígét Holfinger István hirdeti. Hazafele is volt lehetőség a bizonyágtételre, különösen Kisnémediben, ahol az egyik „barátunk” házában hirdették az ígét. (54) Az 1935-ös év szépen zárul, a statisztika is hozza a 7 bemerített személyt. Növekszik a fóti gyülekezet taglétszáma is, de már nem található a körzetbe a Váchartyáni gyülekezet.

Elérkezett az 1936-os év is, amely gyászos év a fóti gyülekezet életében. Holfinger István fóti lelkipásztor lemond a gyülekezetnek, aztán rövidesen távozik a gyülekezetből. Az Úr szolgálatából a párt szolgálatába lép. A gyülekezet pásztorolása ismét Lőrík testvérré hárul, aki a 67. életévében van.

Április 13-án leánykörü ünnepély van Fóton, az ígét Lárík testvér hirdeti. Az igehirdetés után a szolgálatok következnek. (56)

Sajnos, de 1936-ban nincs bemerítés a fóti gyülekezetben, a körzeti és a gyülekezeti létszám stagnál. Lőrík testvér koránál fogva ritkán tudja látogatni a körzeti állomásokat.

Az 1937-es esztendőben 1 bemerítkező van, ezzel is csak stagnál a gyülekezet. A gyülekezeti élet azért folyik, Lőrík testvér munkálkodik, de csak Fóton.

1938. október 16-án ifjúsági napot szervez a fóti gyülekezet, főelőadó Háló Gyula szemináriumi hallgató. (57) Ugyancsak 1938-ban evangélicációs napok vannak Fóton november 2-6-ig. Az evangéliumot Steward Douglas Skót evangélista hirdeti, a fordítást Udvarnoki Erzsébet és Tresánszki Vilmos testvérek végzik. Jelen van még Nyári István testvér is, (58) aki már szeminarista ebben az évben. (59) Ez évben is van bemerítés, 4 személy az évi statisztika szerint.

1938. augusztus 5-én temetik el Fóton Gódor Andrásné, ő volt az első bemerítkező Fóton. (60) Gódor Andrásné 46 évig volt a fóti gyülekezet tagja. 1938-ban megalakul Fóton a pengetős zenekar, a karmester, illetve alapító Kóssa Sándor. A gyülekezeti élet fejlődik, sajnos a bemerítkezők száma kevés. Elérkezett az 1939-es év is, a gyülekezet pásztorlását továbbra is Lőrík testvér végzi, aki már a 70. életévét tölti. Ez év június 18-án Fóton van Kirner A. Bertalan és Mészáros Sándor, akik a vasárnapi iskola illetve az ifjúsági egyletek munkájáról tartanak előadásokat. (61)

Nem tudok róla, hogy ez esztendőben lett volna bemerítés. A gyülekezetbe egyre többször fordul meg Nyári István szeminarista. 1940-ben az órszentmiklósi gyülekezet missziós napot tart, ahol a fóti zenekar is jelen van. (62)

1940. október 6-án bemerítés van Fóton, 6 személyt merít be Vass Ferenc tahitótfalusi lelkipásztor, jelen van Nyári István szeminárium hallgató is. (63)

Ugyancsak ez évben október 27-én hálaadó ünnepélyt rendez a fóti gyülekezet, bemerítéssel egybekötve, amikor 12 ifjú (7 lány, 5 fiú) merítkezik be, mind fóti. A bemerítést Lőrík István végzi 71 évesen, az igét Nyári István hirdeti. (64) Nyári István sokszor megfordul Fóton és áldásos munkát végez az ifjúság körében, amit az előbb említett bemerítés is igazol. Áldásos év volt a fóti gyülekezet számára az 1940-es esztendő. 2 alkalommal volt bemerítés 18 lélek, melyből 6 szokolyai. Ebből Lőrík testvér 12 lelket merített be, ez volt Lőrík István testvér utolsó bemerítése. A fóti gyülekezet taglétszáma 75 lélek.

Az 1940-es esztendővel befejeződik Lőrík István lelkipásztor aktív szolgálata. 1941-ben lelkipásztorrá avatják Fóton Nyári Istvánt, ez időtől kezdve Lőrík István, mint helyettes lelkipásztor szolgál a fóti gyülekezetben. Amikor Nyári testvér a körzeti állomásokon szolgál, Lőrík testvér helyettesíti.

Lőrík István lelkipásztorkodása alatt a fóti gyülekezet istentiszteleti rendje a következő volt:

Vasárnap: 9 órakor imaóra
10 órakor istentisztelet
15 órakor istentisztelet
19 órakor istentisztelet, melyet az ifjúsági követett.

Szerda: Istentisztelet

Péntek: Imaóra

Az év első hete nagy hét, minden este van alkalom

Tavasszal anyák napja

Gyermeknap és hálaadónap összel

Szilveszterkor 19 órától 1 óráig gyülekezeti program

7. Lőrík István lelkipásztor emlékére

A későbbiekben közölni fogom a Fóton szolgált lelkipásztorok életrajzeit, most mégis írok egy néhány sort összegezve Lőrík István testvér áldott lelkipásztori, illetve úttörői munkájáról.

E vidék legáldottabb és legeredményesebb úttörője Szikora Pál és Seres Sámuel mellett. Lőrík István testvér az 1880-as évek közepén került Fótra, ahol jómódú gazdák szolgálatába szegődött kenyeret keresni. A 80-as évek vége felé a szakaiak által tartott evangélizációs alkalmakon részt vesz. 1893. január 8-án feleségével együtt bemerítkeznek a Wesselényi utcai imaházban, Meyer Henrik által. A fóti gyülekezetben különböző szolgálatokat végez.

1899-1900-ban részt vesz az első prédikátori tanfolyamon Debrecenben. 1904-ben evangélistának rendelik kis az északi vármegyébe. 1908-ban Székelyföldre kap meghívást lelkipásztori szolgálatra. Felavatása 1909. augusztus 29-én Homoródszentmártonban történik, Kozma Imre bánfihunyadi és Ifj. Rottmayer János kolozsvári missziómunkások által. Itt öt vármegyében hirdette az evangéliumot. Évente 40-50 lelket merített be, körzeteinek száma 30. Fóton 1919. február 12 iktatják be szolgálatába, Szikora Pál szadai és Szűcs János őr-szentmiklósi szeniorok jelenlétében. A következőkben leírom azokat a

bemerítéseket és bemerítettek számát, kiket Lőrík István merített be a fóti körzetben való munkálkodása alatt.

Évszám	Bemerítettek száma	Bemerítések helye
1919	2	Fóton (+) a falu melletti tóban
1920	20	Szada és Gödöllő közti tóban
1921	12	Fóton (+)
1922	20	Ismeretlen
1923	23	Fóton (+)
1923	15	Ismeretlen
1924	24	Galgaguta
1924	8	Ismeretlen
1925	48	Vác melletti Dunában (4-en Tahitótfalusiak)
1925	16	Galgaguta
1925	4	Ismeretlen
1926	42	Zsidó
1927	10	Ismeretlen
1928	30	Ismeretlen
1929	30	Zsidó
1930	Nincs adat	
1931	3	Ismeretlen
1932	5	Ismeretlen
1933	6	Ismeretlen
1934	2	Ismeretlen
1935	7	Fóti imaház medencéjében, Holfinger István
1936	Nincs bemerítkező	
1937	1	Ismeretlen
1938	4	Ismeretlen
1939	Nincs adat	
1940	6	Fóti imaház medencéjében, Vass Ferenc
1940	12	Fóti imaház medencéjében
	300 – 7 Holfinger István - 6 Vass Ferenc ----- 287	

Ha figyelembe vesszük, hogy a fóti gyülekezet 1921-ben a gyülekezet 1921-ben a gyülekezet belső átalakítását munkálta, mely munkálat során bemerítő medencét is építettek, akkor azon bemerítéseket, melyeknél nincs feltüntetve a bemerítési hely elképzelhető, hogy a fóti imaházban volt. Ez a feltevés lehet, hogy igaz de nem bizonyítható. Ennek bizonyítására további kutatásokra lenne szükség. Hogy az ismert bemerítéseken felül volt e még bemerítés a körzetben, vagy Lőrík testvér ez időbe merített e máshol is lelkeket, azt is jelenleg még homály fedi.

Nemeshegyi Gyula volt főti lelkipásztor a Békehírnökben közli Lőrík testvér életrajzát (66), ahol azt írja, hogy életében több mint 700 lelket merített be. Hogy abból hányat a főti munkálkodása során azt homály fedi, az Úrnál viszont tudva van.

A következőkben a főti gyülekezet taglétszámát közlöm a Lőrík István lelkipáztorkodása idejéből:

Évszám	Taglétszám
1919	Nem áll rendelkezésre adat
1920	215 (körzeti)
1921	92 (körzeti)
1922	63
1923	141 (körzeti)
1924	50
1925	57
1926	64
1927	72
1928	74
1929	64
1930	Nem áll rendelkezésemre adat
1931	58
1932	Nem áll rendelkezésemre adat
1933	56
1934	61
1935	64 Lelkipásztor Holfinger István
1936	64
1937	64
1938	Nem áll rendelkezésemre adat
1939	Nem áll rendelkezésemre adat
1940	Nem áll rendelkezésemre adat

A következőkben Lőrík István főti lelkipáztorkodása alatti körzeti állomásokat és azok taglétszámát közlöm.

Évszám	Körzeti állomás	Taglétszám
1919	Fót	Nem áll rendelkezésemre adat
	Szada	Nem áll rendelkezésemre adat
	Zsidó	Nem áll rendelkezésemre adat
	Őrszentmiklós	Nem áll rendelkezésemre adat
	Váchartyán	Nem áll rendelkezésemre adat
1920	Fót	Nem áll rendelkezésemre adat
	Szada	Nem áll rendelkezésemre adat
	Zsidó	Nem áll rendelkezésemre adat
	Őrszentmiklós	Nem áll rendelkezésemre adat

	Váchartyán	Nem áll rendelkezésemre adat
1921	Fót Zsidó Váchartyán Vácbottyán	Nem áll rendelkezésemre adat Nem áll rendelkezésemre adat Nem áll rendelkezésemre adat 11 új állomás
1922	Fót Zsidó Váchartyán Galgaguta	63 38 5 17 új állomás
1923	Fót Zsidó Váchartyán Galgaguta Galgagyörk	Nem áll rendelkezésemre adat Nem áll rendelkezésemre adat Nem áll rendelkezésemre adat Nem áll rendelkezésemre adat Nem áll rendelkezésemre adat Új állomás
1924	Fót Zsidó Váchartyán Galgaguta Galgagyörk Vanyarc	50 49 12 36 4 13 új állomás
1925	Fót Zsidó Váchartyán Galgaguta Galgagyörk Vanyarc Felsőpetény	57 58 11 39 10 30 29 új állomás
1926	Fót Zsidó Váchartyán Galgaguta Galgagyörk Vanyarc Felsőpetény Buják Bér	64 62 8 38 10 32 28 9 új állomás 9 új állomás
1927	Fót Zsidó Váchartyán Galgaguta Vanyarc Felsőpetény Buják Bér	72 72 8 43 33 31 10 12
1928	Fót	74

	Zsidó Váchartyán Galgaguta Vanyarc Felsőpetény Buják Bér Erdőkürt	70 10 51 33 33 12 13 9 új állomás
1929	Fót Zsidó Váchartyán Galgaguta Vanyarc Felsőpetény Buják Bér Erdőkürt Püspökszilágyi Dengeleg	64 72 11 53 32 33 9 13 14 4 új állomás 3 új állomás
1930	Semmilyen adat nem áll rendelkezésemre	
1931	Fót Váchartyán Sződ	58 12 4 új állomás
1932	Fót Váchartyán Sződ	Nem áll rendelkezésemre adat Nem áll rendelkezésemre adat Nem áll rendelkezésemre adat
1933	Fót Váchartyán Sződ	56 12 12
1934	Fót Váchartyán Sződ Csomád	61 12 12 5
1935	Fót Sződ Csomád	64 13 Lelkipásztor Holfinger István
1936	Fót Sződ Csomád	64 13 5
1937	Fót Sződ Csomád	64 13 5
1938	Fót Sződ Csomád	Nem áll rendelkezésemre adat Nem áll rendelkezésemre adat Nem áll rendelkezésemre adat
1939	Fót	Nem áll rendelkezésemre adat

	Szöd Csomád	Nem áll rendelkezésemre adat Nem áll rendelkezésemre adat
1940	Fót Szöd Csomád	Nem áll rendelkezésemre adat Nem áll rendelkezésemre adat Nem áll rendelkezésemre adat

A következőkben Lórik István lelkipásztorkodása idejéből közlöm a körzeti taglétszámot:

Évszám	Taglétszám
1919	Nem áll rendelkezésemre adat
1920	215
1921	92
1922	123
1923	141
1924	164
1925	233
1926	260
1927	281
1928	305
1929	308
1930	Nem áll rendelkezésemre adat
1931	74
1932	Nem áll rendelkezésemre adat
1933	80
1934	90
1935	82
1936	82
1937	82
1938	Nem áll rendelkezésemre adat
1939	Nem áll rendelkezésemre adat
1940	Nem áll rendelkezésemre adat

A következőkben Lórik István lelkipásztorkodása idejéből közlöm a körzeti állomások taglétszámát:

Körzeti állomás	Évszám	Taglétszám
Szada	1919	Nem áll rendelkezésemre adat
	1920	Nem áll rendelkezésemre adat
Órszentmiklós	1919	Nem áll rendelkezésemre adat
	1920	Nem áll rendelkezésemre adat

Váchartyán	1919	Nem áll rendelkezésemre adat
	1920	Nem áll rendelkezésemre adat
	1921	Nem áll rendelkezésemre adat
	1922	10
	1923	Nem áll rendelkezésemre adat
	1924	12
	1925	10
	1926	8
	1927	8
	1928	10
	1929	11
	1930	Nem áll rendelkezésemre adat
	1931	12
	1932	Nem áll rendelkezésemre adat
	1933	12
1934	Nem áll rendelkezésemre adat	
Zsidó	1919	Nem áll rendelkezésemre adat
	1920	Nem áll rendelkezésemre adat
	1921	Nem áll rendelkezésemre adat
	1922	38
	1923	Nem áll rendelkezésemre adat
	1924	49
	1925	58
	1926	62
	1927	72
	1928	70
1929	72	
Galgaguta	1922	17
	1923	Nem áll rendelkezésemre adat
	1924	36
	1925	39
	1926	38
	1927	43
	1928	51
	1929	53
Galgagyörk	1923	Nem áll rendelkezésemre adat
	1924	4
	1925	10
	1926	10
Vanyarc	1924	13
	1925	30
	1926	32
	1927	33
	1928	33
	1929	32
Felsőpetény	1925	29

	1926	28
	1927	31
	1928	33
	1929	33
Buják	1926	9
	1927	10
	1928	12
	1929	9
Bér	1926	9
	1927	12
	1928	13
	1929	13
Erdőkürt	1928	9
	1929	14
Püspökszilágy	1929	4
Dengeleg	1929	3
Vácbotyán	1921	11
Szöd	1931	4
	1932	Nem áll rendelkezésemre adat
	1933	12
	1934	Nem áll rendelkezésemre adat
	1935	13
	1936	Nem áll rendelkezésemre adat
	1937	13
	1938	Nem áll rendelkezésemre adat
	1939	Nem áll rendelkezésemre adat
	1940	Nem áll rendelkezésemre adat
Csomád	1934	5
	1935	5
	1936	Nem áll rendelkezésemre adat
	1937	5
	1938	Nem áll rendelkezésemre adat
	1939	Nem áll rendelkezésemre adat
	1940	Nem áll rendelkezésemre adat

A következőkben azokat a körzeti állomásokat közlöm, ahol Lőrík István testvér kezdte az úttörést, feltüntetve az évszámot, melyben az első hitvallókat bemerítette:

Helység	Évszám
Vácbotyán	1920
Galgaguta	1922
Galgagyörk	1923
Vanyarc	1924
Felsőpetény	1925
Buják	1926

Bér	1926
Erdőkürt	1928
Püspökszilágyi	1929
Dengeleg	1929
Szöd	1931
Csomád	1934

A következőkben azokat a helyiségeket közlöm, ahol Lőrík István kezdte el az úttörést, és ahol ma is élnek baptisták:

- Galgaguta
- Galgagyörk
- Felsőpetény
- Bér
- Vanyarc
- Erdőkürt
- Püspökszilágyi

Azt hiszem a számok magukért beszélnek. Lőrík István az Úrnak egy olyan szolgálója volt, akit az Úr nagy dolgok elvégzésében tudott használni.

Ó bár adna az Úr ma is sok olyan odaszánt lelkületű embert, mint amilyen Lőrík István lelkipásztor volt!

8. A fóti gyülekezet Nyári István lelkipásztorkodása alatt

Nyári testvér szolgálata akkor kezdődött, amikor egyre többet lehetett látni Fóton, ahol igét hirdetett és az ifjúság körében munkálkodott. Csakhogy egy néhányat említsek: 1938-ban Fóton evangélizál Steward Douglas skót evangélista, jelen van Nyári István is. (67) 1940-ben 2 bemelegítés van Fóton. Nyári testvér mindegyiken jelen van. (68)

Ma Fóton élő nyugdíjas baptisták szívesen emlékeznek vissza Nyári Istvánra, aki áldásos munkát végzett az ifjúság körében. (Kalmár Lídia, Balogh János, Balogh Jánosné... stb).

Az elbeszélések alapján a vasárnap esti istentisztelet után valaki udvarán, télen házban, nyáron pedig a szabadba ment az ifjúság, ahol énekeltek, beszélgettek, csoportjelenetet és párbeszédet tanultak, melyeket előadtak az imaházba, a gyülekezet előtt. Különböző csoportjátékok és vetélkedők tarkították a programot. Szeminarista korában sokszor hirdette az igét Fóton. Ennek a sok szép munkának az lett a vége, hogy a fóti gyülekezet megszerette Nyári testvért és Nyári testvér is a fóti gyülekezetet. E frigyét megpecsételte Nyári István Fótra, lelkipásztori szolgálatra való meghívása.

A fóti gyülekezet reménytelten néz a jövő felé. 1941 június 22-én Csömörrre látogat a fóti pengetős zenekar. Igét hirdet Rác Károly fóti gyülekezeti vén és Vass György. (69) Elérkezik a fóti gyülekezet életébe a várva várt idő, Nyári István lelkipásztorrá való avatása. Az avatásról egy terjedelmes cikk jelenik meg a Békehírnökben, a cikk írója az elején kiemeli hogy „...hosszú várakozás és ima után lelkipásztort nyert az Úrtól...”. A felavatás 1941. szeptember 28-án volt. A meghívás alapján 14 helyről voltak vendégek. Délelőtt Szabó László testvér hirdette az igét. Ezután zárt körben megtörtént Nyári testvér

hitbéli meggyőződésének és szolgálatra való elhívásának a megállapítása. Délután ígét hirdet dr. Udvarnoki Béla testvér szemináriumi igazgató. Az igehirdetés után megtörténik a felavatás és a szolgálatra való kirendelés. Kézrátétellel áldást kérnek Nyári István munkájára: Dr. Udvarnoki Béla szemináriumi igazgatók Szabó László rákospalotai lelkipásztor, Juhász János szadai lelkipásztor és Lőrök István fóti lelkipásztor. Az áldáskérő ima után a köszöntések hangzanak el, melyet szépít az énekkar, fűvós és pengetős zenekarok szolgálata. A köszöntés-csokorból szépen kimagaslik a fóti és a szokolyai gyülekezetek ifjúságainak szolgálata. (70) Nyári István szolgálatának kezdetén a fóti gyülekezetnek 3 állomása van, Szokolya, Szöd és Csomád.

A fóti gyülekezet taglétszáma 70 lélek a körzeti taglétszám pedig 114 lélek. Meg kell említeni, hogy 1941-ben nem volt bemerítés. Nyári István szolgálata idejére esik a második világháború, amely nehezíti a szolgálatot. A fiatal buzgó hév, túlszárnyal minden akadályt és halad a misszió, mely eredményeként bemerítés van a fóti imaházban pünkösd másnapján. Vendég prédikátor Kürti Sándor, Nyári István első bemerítésén 17 lelket merít be, melyből 5 fóti. (71)

1943-ban a misszió elősegítése végett avatás van a fóti körzetben. 1943. október 10-én dr. Somogyi Imre jelenlétében gyülekezeti vénné avatják Zackar Ferencet a szödi gyülekezetből, ugyancsak gyülekezeti vénné avatják Lakati Ádámot a szokolyai gyülekezetből. Diakónusokká pedig Viski Józsefet és Varga Sándort ugyancsak a szokolyai gyülekezetből. Diakónusokká pedig Viski Józsefet és Varga Sándort ugyancsak a szokolyai gyülekezetből (72)

Ez évben is van bemerítés, 11 lélek a statisztika szerint. Nyári István lelkipásztori szolgálata 1944-ben véget ért Fóton, a nyíregyházi gyülekezet hívja meg lelkipásztori szolgálatra, mely meghívást elfogadta. A II. világháborúnak voltak fóti áldozatai, többek között Kalmár Lídia édesanyja, aki gránátbecsapódás áldozata lett. (73)

Nyári István fóti szolgálata rövid volt ugyan, de áldott. Növekedett a gyülekezet, úgy hitben, mint létszámban. Nyári testvér készítésére 1939-ben megalakult a Dávid fiúkör, mely 1942-ig végezte szolgálatát. Nyári testvér szolgálati ideje alatt Fótnak 3 körzeti állomása van. Csomád, Szöd és Szokolya.

A fóti gyülekezet taglétszáma a Nyári István szolgálati ideje alatt a következő volt:

- 1941	70
- 1942	76
- 1943	89

A körzeti taglétszám Nyári testvér szolgálata alatt a következőképpen alakult:

- 1941	114
- 1942	141
- 1943	152
- 1944	187

Nyári István fóti lelkipásztorkodása idejéből két bemerítésről van információm:

- 1942	17
- 1943	11

9. Nehéz évek

1944-ben Nyári István testvér Nyíregyházára költözik, a fóti gyülekezet lelkipásztor nélkül marad. A háború miatt gyülekezeteink megvannak tizedelve és ezen túlmenően lelkipásztor hiány mutatkozik. Még él Lőrík testvér, de már 75. életévét tapossa. Nem véletlen mondja az írás, hogy „...hiába valósággal vigasztalnak: azért elszélednek, mint a juhnyáj, amely sanyarog, mert nincs pásztora” Zak 10:2.

A fóti gyülekezet lelki élete romlik, bár a pesti gyülekezetekből kijárnak igehirdetők, de ez nem pótolhatja a lelkipásztor hiányát.

1946-ban a fóti gyülekezet meghívja lelkipásztori szolgálatra Vida Sándort. Vida testvér elfogadja a meghívást, hogy beiktatása mikor lehetett arról nincs információ. Az 1946-os statisztika fóti lelkipásztorként Vida Sándort tünteti fel.

Ugyancsak ebben az évben, azaz 1946-ban meghal Lőrík István a fóti gyülekezet áldott lelkipásztor. **Vida testvér a görög nyelvben jártas lévén, prédikációit a görög szövegre építi fel. Ez sokaknak nem tetszett, melyet nyilvánosságra is hoztak mondván „Hogy az inkább nyelvóra, mint prédikáció”. A kritikák miatt is hamarosan romlásnak indul az új pásztor és a nyáj közti kapcsolat.**

Igaz az a mondás: „Aki hibát keres, az talál”. A fóti gyülekezetben ez időben voltak akik kerestek és találtak is. A gyülekezettel való megromlott kapcsolat miatt is és a kritikát nem bírván, **1947-ben Vida testvér távozik a fóti gyülekezetből. A gyülekezet ismét pásztor nélkül van. A gyülekezetben a lelki színvonal süllyed, súlyos bűnök találhatóak a gyülekezetben, mint: iszákosság, paráznaság, viszálykodás...stb.** Azt hiszem erről a korszakról elég ennyi. 1949-ben a gyülekezet meghívja lelkipásztori szolgálatra Dobner Béla Jenőt, aki e meghívást elfogadta. A gyülekezet a mélypontról egy jobb jövő felé tekintget.

10. A Fóti gyülekezet Dobner Béla Jenő lelkipásztorkodása alatt

Dobner Béla Jenőt 1949-ben hívja meg a fóti gyülekezet lelkipásztori szolgálatra. Dobner testvér e meghívást elfogadta. Dobner testvér szolgálata kezdetén volt talán a fóti gyülekezet a történelem során a legmélyebb pontján. Belső problémák, bűnök, feladata volt az erkölcsi tisztogatás különböző bűnökből, mint iszákosság, paráznaság, viszálykodás stb. (74)

Ezen felül a kornak megfelelően jelentkezik a külső nyomás, az 1956-os forradalom. Ezen tekintetben tehát nagyon nehéz időszakban szolgált Dobner testvér Fóton, de az Úr győzelmet adott neki ezen sok gond és probléma fölött. Bemerítések és megtérők voltak ebben az időben, de sajnos kizárások is. Mivel ez időszakban megváltozik a Békehírnök, nem lehet akármit közölni, így kevés információ áll rendelkezésemre. Dobner testvér fia Béla, aki Rákospalotai lelkipásztor, ő adott némi információt.

Dobner Béla Jenő 1949-1966-ig volt a fóti gyülekezet pásztora. (75) Dobner testvér életében valósággá váltak azok az igék, amelyeket Jézus Krisztus mondott: „A rókáknak barlangjok van és az égi madaraknak fészük, de az ember fiának nincs hova fejét lehajtania.” Máté 8:20.

Ugyanúgy mint Derecskén és Szatmárnémetiben, Fóton is baj van a lelkészlakással, mert nincs. A fóti gyülekezet és Dobner testvér közösen vette **1950-ben a lelkészlakást,**

amely megnagyobbodva, de ma is ugyanezt a szerepet tölti be. A vételár egyharmadát Dobner testvér fizette, akkor a lakás egyszoba komfortos volt. Bár sok a baj, a belső és külső nyomás, de Dobner testvér mindezek fölött győzelmet arat. 1950-ben Fóton is létrejön az ökumenikus kapcsolat. Életre hívják Zaszkaliczki Pál esperest, aki evangélikus lelkész, Madarász Lajos esperest (református lelkész) és Dobner Béla Jenő baptista lelkészt (77).

Bár nem sok cikk jelenik meg, de azért az Úr munkálkodott. Ezt bizonyítja az is, hogy 1950-ben december 26-án bemelegítés van Fóton, 4 lelket merít alá Dobner testvér. (78)

Ez időben a Békehírnököt a Lelki élet című folyóirat helyettesíti. A Lelki életben talált rövid cikk sok mindent elárul, például azt, hogy 190-ben volt hálaadó ünnepély és evangélizáció is Fóton.

Évek telnek el, hogy Dobner testvér munkáiról nincs híradás. 1957. július 14-én egy lelket merít be Dobner testvér Fóton. Az ígét ifjú Dobner Béla hirdeti, a bemelegítést pedig az idős Dobner Béla Jenő végzi. (79)

Két évvel később a főtí gyülekezetnek egy régi vágya valósul meg, amikor az egyszerű ablakok helyett, színes, biblikus jelleget kifejező ablakok díszítik az imaházat. Az ablakokat Dobner testvér tervezte és Copp iparművész készítette az ólomberakást. (81)

Ezzel véget ért ez időszakról rendelkezésemre álló információk rendszerezése. Nagyon áldásos szolgálatot végzett Dobner testvér, a főtíak örömmel emlékeznek vissza reá. Habár az emberek elfelejtik, a szó pedig elszáll, írás nincs, de az Úrnál minden számon van tartva.

A statisztika még elárul egy keveset, bár ez is nagyon hiányos: 1965-ben a lelkészlakás kerítését készíti a gyülekezet.

Dobner testvér idejében Fóthoz tartozott körzeti állomásként a rákosszentmihályi gyülekezet. Hogy mikortól, az ismeretlen. Az ismert, hogy 1959-ben már odatartozott és ez 1966-ig volt érvényes.

A Rákosszentmihályi gyülekezet ismert évenkénti taglétszáma a következő:

- 1959	50
- 1960	50
- 1964	51
- 1965	24

Bár sok bemelegítés volt Dobner Béla elbeszélése alapján, amelyet a magas taglétszám is tükröz, rendelkezésemre mégis csak öt áll:

- 1950	4
- 1957	1
- 1960	7 – két bemelegítés volt
- 1964	7

Még rendelkezésemre áll egy néhány adat a gyülekezet taglétszámát illetően a Dobner testvér idejéből. Tehát a főtí gyülekezet taglétszáma a következő volt:

- 1953	90
- 1958	84
- 1959	89
- 1960	89
- 1964	81
- 1965	77

Bár Dobner Béla Jenő testvér fóti szolgálatáról kevés információval rendelkezünk, de van egy vigasztalásunk, hogy az Úrnál semmi nincs elfeledve.

1966-ban a rákosszentmihályi gyülekezet kiválik a fóti körzetből, önállósul és Dobner Béla Jenőt hívja meg lelkipásztorának. Dobner Béla Jenő az utolsó 4 évet szolgálatban, Rákosszentmihályon tölti, itt is az Úr hasznos eszköze.

11. A fóti gyülekezet Nemeshegyi Gyula lelkipásztorkodása alatt

Dobner Béla Jenő nyugdíjba vonulása után, az önállósult rákosszentmihályi gyülekezetet pásztoralja, így a fóti gyülekezet új pásztorát keres. Az új pásztorát Nemeshegyi Gyula, salgótarjáni lelkipásztor személyében találta meg. Nemeshegyi testvért, 1967. Július 30-án iktatták be a fóti gyülekezet lelkipásztori tisztségébe. Ezen az alkalmon jelen van Szabadi F. Gusztáv is, aki a fóti gyülekezet ügyintéző pásztor volt. Ő nyitja meg ezt az alkalmat. Jelen van Laczkovszki János egyházelnök és nem utolsó sorban Dobner testvér is, feleségével együtt, akik 17 évig végezték áldott szolgálatukat Fóton, és most jelképesen átadják a szolgálatot. A testvéregyházak részéről jelen van Madarász Lajos református esperes és Bohus Imre evangélikus lelkész, akik kifejezték azon reményüket, hogy továbbra is megmarad a jó ökumenikus kapcsolat. Felszólal még Marsal János szada lelkipásztor és Németh Sándor püspökszilágyi lelkipásztor. Azután a gyülekezet részéről hangzanak el köszöntések, amit az ének- és zenekar szolgálata tarkít. (82)

Sajnos Nemeshegyi testvér szolgálati idejéről a beiktatási cikken kívül egyéb hiteles és bizonyítható információ nincs, csak az amit elbeszélések alapján szereztem.

A külső nyomás erős ez időben, a párt próbál mindent ellenőrizni. Nemeshegyi testvér egy jó lelkiállapotban lévő gyülekezetet kapott elődjétől Dobner testvértől. A lehetőségek szerint Nemeshegyi testvér is mindent megtesz a gyülekezet növekedéséért. Nagyon jól értett az ifjúsági munkához és a pengetős zenekarhoz és szolgálata kezdetétől a fóti pengetős zenekar karmestere (1967-től).

Sajnos az ördög nem alszik, ezért Nemeshegyi testvér nem sokáig végezhetett áldásos munkáját. **Ugyanis egy kérdés megítélésében nézeteltérések támadtak a gyülekezetben 1970-ben. A gyülekezet egyik része Nemeshegyi testvér oldalán állt, míg a másik oldal nem értett egyet vele.** Ennek az lett a szomorú következménye, hogy a gyülekezet kettészakadt. Így Nemeshegyi testvér abbahagyta a szolgálatát és az oldalán állók elhagyták a gyülekezetet és több mint 40 személy az újpesti gyülekezetbe kezdett el járni. (83) A gyülekezet felére csökkenve újból lelkipásztor nélkül van 1970-ben. Távozásával véglegesen megszűnt a pengetős zenekar Fóton.

12. A fóti gyülekezet Dobner Béla lelkipásztorkodása alatt

1970-ben a fóti gyülekezet lelkipásztor nélkül marad. A gyülekezet a jól ismert Dobner Bélát hívja meg lelkipásztori szolgálatra, aki ez időben a Komárom – Neszmélyi – Ácsi gyülekezetekben végzi szolgálatát, aki egy súlyos motorbaleset után van. (84) Dobner testvért jól ismerik Fóton, hiszen Fótról ment a teológiára 1954-ben. (85)

A beiktatásról csak annyi van feljegyezve, hogy 1971-ben volt. (86) A szolgálata kezdetén a gyülekezet ugyanúgy mint az édesapja idején mély ponton van. A gyülekezet ketté szakadva, több mint 40 lélek az újpesti gyülekezetbe jár. (87)

Dobner testvér szolgálatának nem más a jelentősége, mint a „békéltetés szolgálata”, mely reábizátott. II.Kor. 5:18-19.

Dobner testvér már a szolgálata elején elkezdte a békéltetés szolgálatát, egyenként sorra veszi az Újpestre járó családokat és elmegy bocsánatot kérni Jézus Krisztus nevében, a gyülekezeti elöljárók kíséretében: „Szalai Bálint, Balogh János, Gyügyei László, Kalla Sándor és néhai Lőrík István is és fia, Lőrík Gábor. (88)

Bár kevesen voltak, megtartották a gyülekezeti alkalmakat. Így megtartották a hálaadónapot, az evangélizálást és a szokásos ünnepeket is.

Amennyire a külső nyomás engedte misszióztak is, de a fő szolgálat a megbékéltetés volt. 1973. március 13-án Fóton van Palotai Sándor, aki megosztottságról beszél. Szó esik még a gyülekezet állagmegóvási munkáiról is. (89)

1975. szeptember 12-én hálaadó ünnepély van Fóton, nagy az öröm. A renoválási munkálatok, amit a gyülekezet már több éve elkezdett, a befejező stádiumba érkezett. Különösen széppé és emlékezetessé teszi ezt a Hálaadó napot Keönch Boldizsár és Dr.Nagy Ervinné és Dr.Meláth Ottó szólóéneklése. Tarnai Endre testvér zenekari kíséretet is szervezett. Dr.Meláth Ottó 1974-1994. az énekkar vezetője volt. Dobner Béla meghívására vállalja ezt a szolgálatot Fóton. A Hálaadó nap végén, hálaimát mond a gyülekezet nevében Gyügyei László, Szalai Bálint és Németh Sándor lelkipásztor. (90)

Dobner Béla lelkipásztor szerint 1971. és 1977. között nem egyszer volt bemerítés. (91) Ezen bemerítések közül egyről jelenik meg cikk a Békehírnökben, amely 1976. június 6-án volt, pünkösdkor. Ez alkalommal 6 lélek köt szövetséget az Úrral. Köztük van Dobner testvér nagyobbik fia is, Péter. Az igét Simonfalvi Lajos az evangéliumi pünkösdűi egyház lelkésze hirdette. A bemerítésen jelen van Dobner Béla Jenő nyugdíjas lelkipásztor, Juhász János, Gerzsenyi Sándor és Nagy József lelkipásztor. (92) A 3. bemerítés időpontját és a bemerítettek létszámát nem közölte.

1977. február 21-27. között hitmélyítő alkalmak vannak Fóton. Az előadók a következők:

- Mészáros Kálmán Rákoscabai lelkipásztor
- Lackovszki János Pesterzsébeti
- Dobner Győző Neszmélyi
- Ifj.Almási Mihály Szigetszentmiklósi
- Dr.Nagy József Kispesti
- Marsal János Rákoshegyi lelkipásztorok.

Ezek az alkalmak igen nagy áldással szolgáltak a gyülekezetek számára. (93)

1978. januárjában Dobner Béla elköltözik Pestre, elfogadva a József utcai gyülekezet meghívását. Dobner Béla távozásakor a fóti gyülekezet taglétszáma 92 lélek. (94)

1978. januárjától a fóti gyülekezet új pásztorát keresi.

13. A fóti gyülekezet Kiss Emil pásztorokodása alatt

Dobner Béla testvér elfogadta a József utcai gyülekezet meghívását, elköltözik Pestre, így a gyülekezet rövid ideig pásztor nélkül marad. E rövid időszakban a gyülekezet pásztorlásában különösen nagy szerepet vállal Somogyi János testvér. Említésre méltó

Marsal János testvér is, aki mindig szívesen jött és mindig szívesen látott vendég volt Fóton.

A gyülekezet új lelkipásztorért kiált az Úrhoz. 1978-ban a gyülekezet meghívja lelkipásztori szolgálatra Kiss Emil testvért a békéscsabai gyülekezet lelkipásztorát. Kiss testvér elfogadta e meghívást. A beiktatásról egy részletes cikk jelenik meg a Békehírnökben, de a beiktatás pontos időpontja nincs megjelenítve. Mivel Kiss testvér márciusban költözött Fótra a cikk pedig júliusban jelenik meg, így nagyon valószínű, hogy április vagy májusban lehetett a beiktatása. A beiktatáson jelen van Hargas Gyula egyházkerületi elnök és Laczkovszki János egyházelnök.

Dobner Béla szolgálati előd hálával emlékszik vissza a Fóton eltöltött időre és az új pásztorra a nyáj iránti szeretetre és Krisztus iránti hűségre buzdítja.

Meglepően új, hogy Dobner Béláné is átadja a lelkipásztornéi szolgálatot. A gyülekezet részéről Balogh János köszönti az új lelkipásztort. A búcsúzó Békéscsabaiak nevében pedig Stelkovics Ferenc presbiter szól. Jelen vannak a főtí egyházak lelkészei is, és köszöntik az új pásztorra, így Bohus Imre evangélikus lelkipásztor, Végh Tamás református lelkész és Varga István római katolikus lelkész. A köszöntésben kivették részüket a megjelent baptista lelkipásztorok is. (95)

A gyülekezeti élet folyik, amennyire engedik azt a külső keretek. Sajnos a kifelé való fordulás korlátozott vagy teljesen kizárt. Ezért ha vannak is bementők, azok általában hívő szülők gyerekei. A főtí gyülekezet életében vannak évek, hogy nem mozdult meg a víz a medencében. Így a főtí gyülekezet már várt a vízmozdulásra, elérkezett ez az alkalom is. 1981. október 4-én 6 fehér ruhás pecsételte meg hitvallását bementéssel. A bementést Kiss Emil helyi lelkipásztor végezte. Vendég prédikátor Dr. Nagy József lelkipásztor, teológiai dékán volt jelen. (96)

1982-ben a főtí gyülekezet építkezésbe fog. Kistermet és mellékhelyiséget épít, amely már nagyon fontos volt a vasárnapi iskola jobb működése érdekében. 1983-ban pedig a lelkipásztorlakás elektromos berendezésének a felújítását végzi a gyülekezet. (97)

Újabb két év telik el, hogy nincs bementés a gyülekezetben. De 1984. június 3-án 2 leánytestvér áll fehér ruhában a medence szélén. A bementést és az igehirdetést Dobner Béla, a József utcai lelkipásztor végzi. Áldáskérő imát Dobner Béla és Kiss Emil mond. Az énekkart Dr. Meláth Ottó vezeti. Dobner Béláné jó tanáccsal látja el az új tagokat. (98)

1984-ben jubileumot ünnepel a gyülekezet, 70 éves az imaháza és 80 éve, hogy megnyílt az első imaháza. (99)

Kiss Emil testvér szolgálati idejéből a statisztika a következőképpen néz ki:

Évszám	Taglétszám	Lelkigond.	Újrafelvet.	Bementés	Temetés	Szül.
1978	77	39	-	-	1	1
1979	75	51	-	-	3	2
1980	75	51	2	-	4	3
1981	84	51	1	6	1	
1982	85	52	1	-	-	1
1983	84	54	-	-	1	2
1984	82	56	-	2	2	3
1985	79	56	-	-	2	1

14. A főtí gyülekezet Lukács Gyula pásztorkodása alatt

1985-ben Kiss Emil távozása után, a gyülekezet majdnem egy évet várt új lelkipásztorára, Lukács Gyula testvérré. Ez időben a gyülekezet ügyintéző pásztora Dobner Béla. A vasárnapi szolgálatok nagy részét pedig Marsal János nyugalmazott lelkipásztor tartotta, akit a főtíak nagy áldozatvállalással minden vasárnap kihoztak, majd hazavittek Pesti lakására. Dobner testvér a csütörtöki alkalmakon végezte az igehirdetés szolgálatát.

Lukács testvér beiktatása 1986. július 6-án volt. A beiktatásra a délutáni órákban került sor. Előbb Kiss Emil, előd, szolgálatot átadó igehirdetése hangzott el. A beiktatást Dobner Béla a központi tanács tagja végzi.

A jó ökumenikus kapcsolatról tanúskodik, hogy az áldáskérő imába bekapcsolódik Végh Tamás református lelkész és Bohus Imre evangélikus lelkész és továbbá Révész Lajos, id. Almási Mihály, Marsal János, Kiss Emil és Dobner Béla baptista lelkészek. A volt lelkipásztornékat virággal köszöntik, köztük Marsal Jánosnét is. Az énekkar Dr. Meláth Ottó vezetésével szolgált. (100)

Ez a kor már a mai kor és ismeretes, ezért csak röviden írok róla.

A gyülekezetben sok a gyerek és a fiatal, ezért is olyan gyakoriak a bemerítések, az elmúlt 20 évhez képest. Szépen működik a vasárnapi iskola, melynek vezetői Lukács Gyuláné és Kalla Sándorné.

Az ifjúság is újra megalakul 1989-ben, melynek szolgálatai sok örömet szereznek a gyülekezetnek. 1989-ben újra megalakul a fúvószenekar Dinka István vezetésével, nagyrészt fiatalokkal.

1994-ben a gyülekezet az imaház belső átépítését végzi, új bemerítőmedence épül, új szószék és új Úrasztala. A gyülekezet új elektromos orgonát építtet és új zongorát vásárol. 1989-ben mint ismeretes újra szabad missziózni, de egyelőre ezt a lehetőséget a gyülekezet nem tudta kihasználni.

1994. augusztusában Lukács testvér Pestre költözik miután elfogadta a Wesselényi utcai gyülekezet meghívását. Úgy néz ki, hogy a gyülekezet megtalálta új pásztorát dr. Almási Tibor személyében, aki még ez ideig nem lett beiktatva. Ez időben 1 testvér és 2 testvérnő tanul a gyülekezetből a baptista intézményeinkben:

- Lőrík Levente Baptista Teológiai Akadémia
- Nemeshegyi Anna Baptista Teológiai Akadémia
- Ádám Szilvia Baptista Missziói Főiskola

Lukács testvér lelkipásztorkodása alatt a taglétszám és a bemerítések, illetve a bemerítettek a következőképpen alakult:

Évszám	Taglétszám	Bemerítettek
1986	76	2
1987	71	-
1988	75	2
1989	80	6
1990	78	1
1991	72	6
1992	71	-
1993	74	3

15. Vasárnapi iskola a fóti gyülekezetben

Mint ahogy a baptista gyülekezetek jellemzője, a vasárnapi iskola, így a fóti gyülekezetbe is megtalálható. Hogy mikortól van foton vasárnapi iskola az ismeretlen. Az viszont ismeret, hogy Lórik testvér idejében már virágzott, hiszen konferenciákat is szerveztek. Először 1933. március 19-én, az előadók közt találjuk:

- Szabadi F. Gusztávot
- Nagy Pált
- Nagy Tibort
- Nagy Etelkát (101)

Másodszor 1935. január 26-27. tart a vasárnapi iskolai konferencia az előadók a következők:

- Bretcz Vilmos
- Szabadi F. Gusztáv
- Nagy Pál
- Nagy Tibor (102)

Harmadszor az ifjúsági egyletek munkájával összekapcsolva 1939. június 18-án.

Az előadók: Kirner A. Bertalan és Mészáros Sándor lelkipásztorok. (103)

A vasárnapi iskolai tanításból általában kivették részüket a mindenkor lelkipásztornék is. Lórik testvér idejében, sőt még később is valamivel a délelőtti istentisztelet után volt a vasárnapi iskolai alkalom.

Nemzetközi lecke szerint, az igét felváltva egy-egy verset állva olvastak. Az aranymondást mindenki elmondta. Az anyák napját májusban, a gyermeknapot pedig ősszel ünnepelték. Ezekre a vasárnapi iskolai alkalmakra a felnőttek is eljárak, mindenki számára nyitott volt. A későbbiekben az imaóra alatt történt a vasárnapi iskolai oktatás. Nagyobb ünnepekkor is szolgáltak a vasárnapi iskolások, mint karácsony, húsvét stb.

A következőkben néhány vasárnapi iskolai tanítók nevét sorolom fel a lelkipásztornék kihagyása mellett:

- Benyó Mihály
- Lórik József
- Lórik János
- Balogh János
- Nemeshegyi Zoltán
- Dobner Éva
- Jakus Erzsébet
- Szeder István
- Kalla Sándorné

16. Ifjúsági munka a fóti gyülekezetben

Hogy mikortól lehetett Fóton szervezett ifjúsági munka, az ismeretlen. Mivel a megtérők elég nagy része fiatalokból áll, így következtetjük, hogy már régóta létezhet szervezett ifjúsági munka. Az viszont ismeretes, hogy Lőrík testvér és Nyári testvér szolgálati ideje alatt viruló ifjúság volt Fóton. Ez leginkább azzal magyarázható, hogy mindketten értettek az ifjúsági munkához. Ezen korszak leírásában gyakran volt látható az ifjúság a misszióban. Még önálló evangélizációt is szervez 1933. január 15-én, igaz az igét Lőrík testvér hirdeti. (104)

1938. október 16-án ifjúsági napot szerveznek. A vendég igehirdető Háló Gyula szemináriumi hallgató. (105)

1937-ben megalakul a Lélekmentő kör, melyben vezető egyéniségek: Lőrík József és Balogh János.

1938-ban 25 tagú ifjúság van Fóton. Az ifjúsági alkalom csütörtökön van. Saját pénztárt vezetnek, melyből szószéket készíttetnek az imaházban. Könyvtárt is hoztak létre, ami 1944-ig, vagyis Nyári testvér idejéig működik. Betegeket is látogatnak meg, amelyben a vezető Vass József. Ez a munka 1944-től egyre ritkábbá válik, majd teljesen megszűnik.

Az ifjak szolgálnak az ének- és zenekarban, de önálló munkát is végeznek. Létrehozták a Dávid fiúkört és a Gyöngyvirág leánykört is. A vasárnap esti istentisztelet után is összegyűlnek a fiatalok.

Dobner Béla Jenő idejében újra éled az ifjúság, majd a kettészakadaskor újra megszűnik a szervezett ifjúsági kör. De amikor csak voltak fiatalok a gyülekezetben, az mindig újraéled.

A jelenlegi ifjúsági kör 1989-ben alakult és sok mindenben próbálja követni a korábbi ifjúság munkáját, több kevesebb sikerrel. Könyvtárat létesített, betegeket látogat, vasárnaponként önállóan is szolgál. A zenekar nagy része is fiatal és az énekarban is jelen vannak. Nyáronként egy hetes kirándulást szerveznek. Pénztárt is vezetnek. Kedden este a Biblia tanulmányozására gyűlnek össze, szerda este imaközösségre, egy néhányan ifjúsági órát péntek este tartanak.

Ma 20 fő körül mozog a taglétszámuk.

17. Dávid Fiúkör a fóti gyülekezetben

Nyári István szemináriumi hallgató készítésére 1939-ben alakul meg a Dávid fiúkör, mely önszervező munkát végez. Alkalmaikon dísz tárgyakat faragnak, szólóénekeket gyakorolnak, párbeszédet tanulnak és kirándulásokat is szerveznek.

Vezéregyénisége Boldizsár Ferenc volt, tagjai pedig a következők:

- Vass Győző
- Vass József
- Boldizsár Ferenc
- Tóbiás József
- Kalla Sándor
- Petrik István
- Tolnai József

1942-ben bomlott fel.

18. Gyöngyvirág leánykör a fóti gyülekezetben

Az alakulása valamikor a 20-as években volt, és 1946-ig működik. Megalapozottabb, mint a Dávid fiúkör, amit hosszú fennállása is tanúsít.

1938-ban 12-15 tagja volt, de általában 10-12 fő vett részt az alkalmakon. Vezéregyénisége Eszenyi Imréné, akinek házánál sokszor összegyűltek. A kézimunka itt is fontos szerepet töltött be. Asztalterítők, falvédők, fésű- és kefetartók készítése, melyeket nagy szorgalommal végeztek, egy évben egyszer kiállították. A kiállított munkákat meg lehetett vásárolni és sorsolással eldöntötték, hogy kié a legszebb.

Alkalmaikon Bibliát olvasnak, imádkoznak, énekelnek, beszélgetnek és szolgálatra is készülnek.

1936. április 13-án leányköri ünnepélyt szerveznek Fóton. (106)

19. Fúvószenekar a fóti gyülekezetben

A fóti fúvószenekar alakulását 1915-re datálják, a még élő régi zenészek. Először önszorgalomból tanultak (egy páran) és e néhány zenészt karba fogja id. Jakus János. S nemsokára kitűnik tehetségével Vass György is, aki 25 évig volt a zenekar karmestere. Ez a 25 év volt a zenekar hőskora és sok misszióutat tett meg és nagyon sokat hívogattak a zenekarral. Maga Vass testvér is hirdette az igét.

Csak néhány misszióutat említek:

- 1921-ben Szadán szolgálnak, bemerítés alkalmakor (107)
- 1922-ben Zsidóra megy a fóti fúvószenekar, Kácser Mihály és Janek Katalin menyegzőjére. (108)
- 1925-ben Galgagutára mennek bemerítésre. (109)
- 1926-ban Pesterzsébetre mennek, ahol a gyülekezet 20. évi fennállását ünnepelték a testvérek. (110)

A fóti gyülekezetben ha otthon voltak, minden vasárnap szolgáltak. A Tahi táborban is sokszor megfordultak. Vass György után Tolnai József a zenekar vezetője. Kisebb megszakításokkal 1969-ig működött a zenekar.

A zenekar tagjai a következők voltak:

- Jakus János
- Ifj. Jakus János
- Dinka István
- Lórik István
- Lórik Gábor
- Kalla Sándor
- Novák István
- Kiss István
- Balogh János
- Petrik István
- Nemeshegyi Pál
- Mike György
- Boldizsár Ferenc

- Dinka Ferenc
- Tolnai József
- Vass József
- Vass Győző
- Vass György
- Csapó Ferenc
- Ifj.Lőrík János
- Id.Lőrík József
- Lőrík Sándor
- Holfinger István
- Tolnai Sándor
- Lőrík Mihály
- Gyügyei László, stb.

1989-ben újra megalakul a fúvószenekar 4 taggal. Első szolgálatuk 1989. karácsonyán volt. A tagjai: Dinka István a karmester, Lukács Barnabás, Lukács Péter és Király László. Minden hónap 2. vasárnapján szolgálnak Fóton. Misszióutakra is elmennek. Az 1989-es misszióutak a következők voltak: Egerszög, Vanyarc, Érd, Mátraszőlős, Albertírsa, stb.

Ma több mint 10 tagja van, többnyire fiatalok.

20. Pengetős zenekar a fóti gyülekezetben

A fóti pengetős zenekar 1938-1939-ben alakult. Az alapító és egyben a karmester is Kóssa Sándor volt. A pengetős zenekar vasárnap délutánonként szolgál a gyülekezetben. Gyakorolni szombat esténként gyűltek össze az imaházba. Sok örömet és áldást jelentett a fóti gyülekezet számára.

A pengetős zenekar munkájának mások is élvezik gyümölcsét, hiszen vendégszolgálatot is vállal, mint például 1941. június 12-én a csömöri evangélikációs alkalmon, ahol szolgál a fóti pengetős zenekar. (111)

A pengetős zenekar kisebb megszakításokkal 1970-ig szolgál. Karmesterei a következők voltak:

- Kóssa Sándor
- Gábor László
- Tolnai József
- Nemeshegyi Gyula

A következőkben a fóti pengetős zenekar tagjainak a neveit sorolom fel a teljesség igénye nélkül.

• Nagy Gáborné	szül. Tolnai Erzsébet
• Petrik Istvánné	Dobner Lenke
• Dinka Istvánné	Mike Júlia
• Kalla Sándorné	Mike Erzsébet

- Szántó Istvánné   Rajna Ibolya
- Balogh Jánosné   Tolnai Júlia
- Bori Imréné   Tolnai Ibolya
- Tolnai Józsefné   Windeker Jolán
- Gyügyei Lászlóné   Jakus Erzsébet
- Rejcher Józsefné   Dobner Ildikó
- Kalmár Lídia
- Petrik István
- Kalla Sándor
- Benyó Mihály
- Boldizsár Ferenc
- Lórik Gábor
- Kiss István

21. Énekkar a fóti gyülekezetben

A fóti énekkar megalakulásának időpontja az 1910-es években lehetett. Ez abból következtethető, hogy mivel a zenekar 1915-ben alakult meg és az énekkar már a zenekart megelőzően szolgált illetve létezett. A pontos év meghatározásra nem áll rendelkezésemre biztos forrás.

Azok a karmesterek, akik az énekkart vezették hosszabb-rövidebb ideig, a következők voltak:

- Vass György
- Kóssa Sándor
- Rajna Sándor
- Boldizsár Ferenc
- Tolnai József
- Dr.Meláth Ottó
- Kalla Sándor
- Gyügyei László

1969-ben a gyülekezet kettészakadt, az énekkar is megszűnt. Dobner Béla fóti lelkipásztor ekkor Újpestről Meláth Ottót kérte meg, hogy járjon ki Fótra és szervezze újra az énekkart. Meláth testvér elfogadta a meghívást és egy nagyon jól működő énekkart hozott létre.

Meláth testvér több mint 20 évig kijárt Fótra és végezte ezt a nem könnyű feladatot. A fóti énekkar sokat járt missziózni, főleg kezdetben, de Meláth testvér idejében sem volt elhanyagolva ez a szolgálat.

22. Szolgálattevők a fóti gyülekezetben

A fóti gyülekezet életében, főleg Lórik testvér idejében, sokoldalú szolgálatot végzett a gyülekezet. Ragyogó női munka folyik, konferenciát is szerveznek 1930. február 12-én, ahol az előadók a következők voltak:

- Pismán Béláné
- Udvarnoki Andrásné
- Tóth Józsefné
- Kristóf Domokosné
- Kemény Artúrné

Ez a konferencia is tükrözi a női munka szervezettségét. (112)

A férfimunka sem volt elhanyagolva. A szolgálattevőknek külön alkalmuk is volt. Amíg Fótnak sok körzeti állomása volt, a gyülekezetnek több igehirdetője volt. A következőkben egy néhány igehirdető nevét sorolom fel a gyülekezet történetéből:

- Rác Károly - gyülekezeti vén
- Holfinger István - gyülekezeti vén
- Szalai Bálint - gyülekezeti vén
- Pintér Pál - presbiter
- Vass György
- Lórik István
- Urbán Pál

Az igehirdetők, természetesen imaórát is vezettek.

A következőkben pedig hadd álljon előttünk egy néhány imaórasevítő is, főleg azoknak a neve, akik már elköltöztek e földi létből:

- Mike Sándor
- Mike György
- Novák István
- Balogh János
- Lórik József
- Begő Mihály és még sokan mások.

23. Építkezések és gyülekezeti épületek Fóton

- Szeptember 25-én volt az első imaház megnyitása.
- 1914-ben új imaházat építettek az imaházban.
- 1921-ben bemelegítőmedencét építettek az imaházban.
- 1975-ben az imaház renoválását végzi a gyülekezet.
- 1980-ban kistermet és illemhelyet építettek.
- 1994-ben belső átalakítás folyik, új bemelegítőmedencét építettek.

A szolgálattelakás kérdése Fóton

1922-ben a szolgálati lakás a Boros út 55. szám alatt van, amely a Lőrík István tulajdona.

1944-ben a lelkipásztor a Jókai út 12-es száma alatt lakik, bérelt házban.

1950-ben saját lelkipásztorlakást vesz a gyülekezet, Dobner Béla Jenő besegítésével a Budai Nagy Antal út 1-es száma alatt. Ezt a lelkipásztorlakást 1951-ben körülkerítik.

1983-ban felújítják az elektromos hálózatot.

1995-ben belső felújításokat végeztek és új kerítést építettek.

III. Önéletrajzok

1. SZIKORA PÁL

1860-ban született. Szadára házasságkötés céljából jött, ahol feleségül vette Udvarnóki András testvér nővérét, Udvarnoki Máriát. Házasságkötésük 1889. február 28-án volt. Boldog házasságukat Isten 9 gyermekkel ajándékozta meg.

Szikora testvért a szadai gyülekezet véni tisztséggel bízta meg a Nap utcai gyülekezet kötelékében. Később ugyanebben a keretben Órszentmiklós, Váchartyán, Fót, Veresegyháza, Zsidó, Gödöllő, Kartal községekben tett eleget az Úrtól és a gyülekezettől nyert megbízatásnak és munkálkodott mind alkalmas, mind alkalmatlan időben. Vele dolgozni mindig áldást jelentett.

Nem volt lehetősége magasabb iskolák tudását elsajátítani, de önképzés által semmivel sem maradt alább kortársainál. Törzsgyökeres szilárd baptista volt, amit a bibliával igazolni tudott, abból hajszaínyt sem engedett el.

Még 81 éves korában is 20 km-es utat tett meg misszió céljából, kortársával Beke István testvérrrel, s a gyülekezeteket lelkesítve jó bizonysgot hagytak maguk után. Missziós gyümölcseit Udvarnoki András merítette be Budapesten.

1942-ben költözött el az élők sorából. (113)

2. LŐRIK ISTVÁN

1869. december 13-án született, a Pest megyei Hévízgyörkön. Szülei egyszeri földművelő emberek voltak. Édesanyját már 8 éves korában elveszítette, így korán kellett megízlelnie az árvaság keserű kenyerét. Alig 14 esztendősen serdülő fiú, amikor a nehéz családi és gazdasági viszonyok miatt kénytelen jobb módú gazdák szolgálatába szegődni, s nehéz munkával kezdeni a még alig kibontakozó életét.

1893. január 3-án köt házasságot Petényi Lídiával a fóti református templomban. E frigyből 13 gyermek származott.

Lőrík István gyermekkorában ismerkedett meg a Szentírással. Édesapja a hosszú téli estéken sokat olvasott magának a szent könyvből. Ez nem maradt nyom nélkül a gyermek szívében, mert ifjú korára vágy támadt lelkében az elmélyültebb lelki élet után.

A 80-as évek végén a szadaiak már átjártak Fótra az evangéliumot hirdetni, amit Lőrík István is nagy érdeklődéssel hallgatott, nem egyszer. De jó ideig mégsem volt bátorsága a döntő lépés megtételére. Az emberektől való félelem és szégyen útját állotta megtérésének. Ám csak eljött a döntés órája, hiszen Lőrík Istvánt az Úr szent feladatra választotta ki magának. Meyer Henrik a Wesselényi utcai kápolnában, 1897. augusztus 8-án feleségével együtt bementette.

Lőrík István 1899-ben felvételt nyert az első prédikátorképző tanfolyamra, ami 1899-1900-as években tartatott meg Debrecenben. Az – evangélista – szolgálatra való kirendelése 1904-ben történt. Ebben a minőségben hirdette az evangéliumot hazánk északi vármegyéiben.

1907-ben fivére hívására, mint annyi más sorstársa, ő is az Egyesült Államokba vándorolt, de honvágya folytán egy év múlva visszatér. Ekkor kap meghívást Székelyföldre lelkipásztori szolgálatra. Egy esztendő után családjával leköltözött az Udvarhelymegyei Homoródszentmártonban, ahol öt vármegyében kiterjedő szórványkörzetben hirdette az evangéliumot igen nehéz körülmények között. (Udvarhely, Háromszék, Torda, Brassó és a Kis- illetve a Nagyküküllő megyék területén.)

Lelkipásztorrá való ordinálására Homoródszentmártonban került sor 1909. augusztus 29-én. Felavatását Kozma Imre (bánffyhunyadi) és ifjú Rottmayer János (kolozsvári) missziómunkások végzik. Működése kezdetén két misszióállomása volt. (Biharcfalva, Homorodalmás, Nagybacon, Nagyajta, Sepsiszentgyörgy, Kovászna, Felsőcernátony, Székelyudvarhely, Mákkfalva és Zögöd). Ezek azonban néhány év múlva 30 fölé emelkedtek. Évenként átlagosan 4-50 személyt merített be.

Szolgálata folytán a Székelyföld úttörő munkásának nevezhető. Aki a tereppel egy kicsit ismerős, jól tudja, hogy ez az ugartörés nem nevezhető könnyű munkának. Elképzelhetetlenül nagy távolságokat tett meg az öt vármegye területén gyalog, hiszen más közlekedési eszköz akkor még nem volt e távoli vidéken. (Például Homoródszentmártonból Felsőcernátonyig 20 órát kellett gyalogoljon.) Ezt csak olyan ember volt képes vállalni, aki minden testi kényelemtől és anyagi előnyről kész volt lemondani.

1916-ban Újvidékre kellett bevonulnia katonai szolgálatra. Isten gondviselése folytán megmenekült a frontszolgálattól. Ez idő alatt drámai román betörés folytán családja Erdélyből visszajön Fótra. Lőrík testvér leszeretése után újra Fóton kezdett el munkálkodni, s innen kiindulva Észak Pest és Nógrád megyékben folytatta áldással munkásságát.

A fóti körzetbe való beiktatása 1919. február 12-én volt Szikora Pál (szadai) és Szűcs János (Őrszentmiklósi) seniorok jelenlétében. Körzetéhez tartozott többek között: Felsőpetény, Galgaguta, Galgagyörk, Pásztó, Püspökszilágy, Sződ, Őrszentmiklós, Vanyarc, Vácegres, Váchartyán misszióállomások.

3. HOLFINGER ISTVÁN

A fóti gyülekezet tagja. 1926-ban seminarista volt. (115) 1934-ben már gyülekezeti vén Fóton. (116) 1934-1935-ben lelkipásztor Fóton. 1935. pünkösdjén 7 lelket merít be a fóti imaház medencéjében. (117) Rövid szolgálati ideje alatt sokat fejlődik a fóti gyülekezet, élénkül a misszió is.

A külső nyomásnak engedve a párt szolgálatába állt. Kiss Emil szolgálati idejében tért vissza a gyülekezetbe. (118)

4. NYÁRI ISTVÁN (1913-1991)

1913. november 11-én született Zsákán. Anyja neve Szántó Sarolta, felesége Sallay Erzsébet. Házaséletüket Isten 6 gyermekkel áldotta meg: István 1945, Erzsébet 1947, Barnabás 1948, Jenő 1949, Olivér 1952, Pálma 1957.

A teológiát 1942. április 22-én fejezte be. Már előzőleg 1941. szeptember 20-án lelkipásztorrá avatják Fóton. 1944-ben Fótról Nyíregyházára hívják meg lelkipásztornak. Rákosi Mátyás idejében elhurcolták, törvényszéki tárgyalás nélkül internálták, ahonnan súlyos betegen tért vissza. Szabadulása után előbb Kondoroson, majd Pest környékén végzett missziós munkát. (119)

5. VIDA SÁNDOR (1907-1981)

1907. január 22-én született Kiskorván. Igen tehetséges igemagyarázó, művelt ember volt. A gyülekezetben sok problémával küszködött túlérzékeny természete miatt. Missziókat leginkább írásaival segítette. Égő mécs címen 22 nyomtatványa, majd 21 stenciles kiadványa jelent meg, valószínűleg a háborús években. 1939-ben Ungváron lakik füzetei is ott készültek 10-15 oldalnyi terjedelemben.

Tahiban az egyik legnépszerűbb igehirdető 1941-ben. 1941-ben a bajai ifjúsági konferencián főelőadó. 1941-ben már Szendrőn szolgált, sok érdeklődő látogatta ez időben a gyülekezeti alkalmakat. Melynek következtében szembe került a papsággal, ezért Nagykanizsára helyezik át. 1946-1947-ben szolgált Fóton. Később még több gyülekezetben szolgált Szabó László rákospalotai lelkipásztor támogatásával. 1956-ban lemondott és elvált a baptista gyülekezetektől, de az Úrhoz hű maradt. Később többször látták testvérgyülekezetben. 1994-ben leánya „Kerékné Vida Paula” kiadta újszövetségi biblia fordítását. (120)

Meghalt 1981-ben, mely eseményt a Békehírnök is tudósított. (121)

6. DOBNER BÉLA JENŐ

1905. április 28-án született Budapesten. Anyja neve Somody Mária. Felesége Steiner Lenke, házasságukat Isten 5 gyerekekkel áldotta meg: Lenke 1931, Béla 1934, Ildikó 193, Éva 1940, Győző 1943. Teológiára a kispesti gyülekezet küldte. 1923-tól korportor Dunántúlon, ahol csaknem minden nap prédikál. Sok és nehéz körülmény között végezte áldott lelkipásztori szolgálatát.

Derecskén és Szatmárnémetiben szolgálati lakást épített a gyülekezettel. Fóton pedig szolgálati lakást vásárolt közösen a gyülekezettel. Szolgálati alatt beteljesedett az íge „A rókáknak vagyon barlangjok és az égi madaraknak fészük: de az ember fiának nincs hová fejét lehajtania. „, Mt. 8:20.

Szatmárnémetiben 10 személyes szeretetházat létesít. Szolgálati alatt több mint 400 lelket vezetett az Úrhoz. (122)

Szolgálati helyei a következők voltak:

- Álmosd
- Derecske
- Szatmárnémeti
- Fót
- Rákosszentmihály

7. NEMESHEGYI GYULA (1920-1988)

1920. augusztus 4-én született Hencidán. Édesapja Alexandrov Elek orosz származású, édesanyja Mező Vilma. 1934-ben részesült bemenítésbe Berettyóújfaluban. Jó szabó mester volt, akit az egész város ismert.

A gyülekezetben sokat szolgált különösen az ifjak között. Híre ment bölcs szolgálatainak és kezdték másfelé is meghívni. Így jutott el Tardra is. A tardi gyülekezet meghívta Török József helyébe lelkipásztornak. Lelkipásztornak Békefi Pál avatta föl Tardon, 1949. május 22-én.

17 évi szolgálat után úgy érezte, hogy tanulnia kell. 1965-ben felvételt nyert, de a szükséges indokok figyelembevételével 3 év alatt elvégzendő tanulmányi időre. A főtí szolgálati ideje alatt, amikor kemény megpróbáltatások érik a gyülekezeteket, a megpróbáltatás őt sem kímélte. A főtí utolsó éveiben a missziós vezetőség azzal segítette Nemeshegyi testvér munkáját, hogy ügyintézőnek a galgautai körzetbe küldte. Ahol az általa kedvelt ifjúsági és pengetős zenekari munkával színesítette a vasárnap délutáni istentiszteleteket.

1980-ban vonult nyugdíjba. 1988. február 24-én súlyos betegség folytán meghalt. (123) Felesége Török Irén. Házasságukat hat gyerekekkel áldotta meg az Úr. Gyula 1944-ben született, Irén 1945-ben, Zoltán 1950-ben, Pál 1952-ben, János 1954-ben, Magdolna 1955-ben született.

Szolgálati helyei a következők voltak:

- Tard
- Recsk

- Salgótarján
- Fót
- Galgaguta
- Albertírsa

8. DOBNER BÉLA

1934-ben született március 11-én a Bihar megyei Derecskén. Édesapja Dobner Béla Jenő a derecskei körzet lelkipásztora volt. Az általános iskolát Derecskén kezdte és Szatmárnémetiben fejezte be. A gimnáziumot Szatmárnémetiben kezdte és Pesten folytatta. Az érettségit a Fóti Dolgozók Általános Gimnáziuma esti tagozatán tette le. Édesapja kívánságára jelentkezett az orvosi egyetemre, másodikként a Bölcsészkar magyar-történelem szakát jelölte meg, ahova sikeresen felvételizett, de helyhiány miatt nem vették fel. Erre az időre esik a megtérése is. 1952. pünkösdjén merítette be édesapja Fóton. A teológiának 1954-1957. között volt a hallgatója.

1957. július 29-én kötött házasságot Győri Erikával. Lelkipásztorrá 1958. március 25-én avatták a Csömör-Cinkotai körzetben, Kovács Imre országos misszióbizottsági elnök vezetésével. (124)

Szolgálati helyei a következők:

- Csömör-Cinkota
- Szokolya
- Komárom-Neszméely-Ács
- Fót
- Budapest-József utca
- Rákospalota

9. KISS EMIL

1945-ben született Csabacsüdön. Békésmegyei szülőhelyén járt általános iskolába, de már Budapesten lett szakmunkás, 1962-ben. Az Újpesti Könyves Kálmán Gimnázium esti tagozatán érettségizett 1966-ban. Baptista Szülők gyermekeként 12 éves korában baptizálták. Bibliakörvezetői és egyéb szolgálatokat végzett az Újpesti gyülekezetben, amikor a Baptista Teológiai Szemináriumba kérte felvételét 1965-ben.

Lelkipásztorrá 1970-ben avatták Sajószentpéteren. Újabb oklevelét a Debreceni Református Teológiai Akadémián szerezte meg 1976-ban. (125)

Szolgálati helyei a következők:

- Sajószentpéter
- Békéscsaba
- Fót
- Rákoshegy

10. LUKÁCS GYULA

1950. március 25-én született Csávolyon. Édesapja Lukács János vízszelző. Édesanyja Szabó Lídia. Lukács Gyula a hét gyermek közül a hatodik.

Az általános iskolát Csávolyon végezte 1956-1964 között. A középiskolát Jánoshalmán végezte 1964-1968 között. Bemerítése 1967. szeptember 17-én volt. 1968-1970. között katonai szolgálatot végez Baján, teológiai hallgatóként.

1970-1974. között tanult a Baptista Teológiai Szemináriumban. (126)

Szolgálati helyei a következők:

- Orgovány
- Fót
- Budapest-Wesselényi utca

UTÓSZÓ

Ezennel végére értem a rendelkezésemre álló adatok rendszerezésével, amely a szakdolgozat vázlatát szolgáltatta. Most Hogy megírva áll előttem a dolgozat, most tűnik ki igazán, hogy milyen sok még benne a hiányosság. Bár jóllehet nagyon sok munkámba került ez a dolgozat, de mégis most látom, hogy milyen sok kutatást igényelne még, hogy a fóti gyülekezet története a valósághoz még hűebben legyen leírva, tanulságul az utókor számára. Igaz, hogy egy kicsit csalódom vagyok, mert teljesebbnek képzeltem el a dolgozatot, de azért mégis örülök, hogy megírhatta, sokat tanultam a megtörténekből. Mi az amitől óvakodni kell a szolgálatban és mit érdemes követni. Láthattam egy csodás kezdetet és egy kisebb-nagyobb bukásuktól álló folytatást.

Vajon visszatér még valaha a missziós szellem a fóti gyülekezetbe?

A választ majd a jövő fogja megadni, de ma még hozzá lehet járulni, hogy a válasz „IGEN” legyen.

Befejezésül nem maradt más mint a jó régi mondás idézete, mely nem maradhat el egy ilyen dolgozat végén:

„A történelem az élet tanítómestere.”

Kutatási források

1. Békehírnök, baptista folyóirat.
2. Lelki élet, baptista folyóirat.
3. Képek a Magyarországi Baptista Misszió Történetéből, Csopják Attila 1928.
4. Száz év az örök szeretetből, József utcai gyülekezet emlékkönyve.
5. Csontokba zárt tűz. Emlékkönyv dr. Somogyi Imre életéről.
6. A szadai baptista gyülekezet története, írta Sólyom Miklós.
7. Statisztikai évkönyvek a „Baptista Levéltárban”.
8. Anyakönyvek „Baptista Levéltárban”.
9. Kürt baptista folyóirat
10. Hajnalsillag, baptista folyóirat.
11. Vasárnapi tanító, baptista folyóirat.
12. Személyes beszélgetések

Idézeti források

Az idézeteket a következő forrásokból vettem:

1. Szakdolgozat, Jászberényi Tanítóképző Főiskola, cím „Közelharc egy fóti iskoláért, Három templom harangja zúg”. Készítette Nyuka Hajnalka II. éves hallgató. Jászberény 1994.
2. Fót története dr.Csáder Dezsőné, megjelent a „Fóti krónika” című havilap hasábjain.
- 3.A Fóti 1. számú Általános Iskola története, Mizsér Kálmán.
4. A Szadai Baptista Gyülekezet Története. Solyom Miklós.
5. Képek a Magyarországi Baptista Misszió Történetéből. Csopják Attila 1928., 70. oldal.
6. Béke hírnök, 1969. december – 24. szám
7. Szebeni Olivér híradása, 1995.
8. Béke hírnök 1899. február 15. – 2. szám
9. Béke hírnök 138. szeptember 7. – 38. szám
10. Béke hírnök 1899. október 15. – 19. szám
- 10/A. Béke hírnök 1899. február 15.
- 10/B. Béke hírnök 1902. április 15. – 7. szám
- 10/C. Béke hírnök 1902. április 15. – 7. szám
11. Béke hírnök 1899. február 15. – 2. szám
- 11/A. Béke hírnök 1899. október 15. – 19. szám
- 11/B. Béke hírnök 1902. április 15. - 7. szám
- 11/C. Béke hírnök 1904. október 30. – 20. szám
- 11/D. Béke hírnök 1905. január 30. – 2. szám
- 11/E. Képek a Magyarországi Baptista Misszió Történetéből, Csopják Attila 1928. – 114 old.
- 11/F. Béke hírnök 1905. március 30. – 6. szám
12. Béke hírnök 1920. – 150. oldal
13. Béke hírnök 1921. június 30. – 12. szám
14. Béke hírnök 1920. - 152. oldal
15. Magyar Baptista Missziótörténelem, Szebeni Olivér, 1990. – 95. oldal
16. Béke hírnök 1921. július 30. – 14. szám
17. Béke hírnök 1921. október 15. – 19. szám
18. Béke hírnök 1921. december 30. – 24. szám
19. Béke hírnök 1922. február 10.
20. Béke hírnök 1922. február 22. – 4. szám
21. Béke hírnök 1922. május 30. – 10. szám
22. Béke hírnök 1922. június 15. – 11. szám
23. Béke hírnök 1923. május 15. – 9. szám
24. Béke hírnök 1923. – 150. oldal
25. Béke hírnök 1924. – 305. oldal
26. Béke hírnök 1925. január 17. – 3. szám
27. Béke hírnök 1925. augusztus 8. – 248. oldal
28. Béke hírnök 1925. augusztus 8. – 251. oldal
29. Béke hírnök 1925. szeptember 12. – 37. szám

30. Békehírnök 1925. október 10. – 41. szám
31. Békehírnök 1926. február 27. – 68. oldal
32. Békehírnök 1926. április 17. – 16. szám
33. Képek a Magyarországi Baptista Misszió Történetéből, Csoják Attila 1928. - 128.oldal
34. Békehírnök 1926. május 1. – 18. szám
35. Békehírnök 1926. augusztus 7. – 32. szám
36. Békehírnök 1926. szeptember 4. – 36. szám
37. Békehírnök 1926. szeptember 18. – 302. oldal
38. Békehírnök 1926. november 6. – 362. oldal
39. Békehírnök 1927. február 19. – 8. szám
40. Békehírnök 1927. július 30. – 31. szám
41. Békehírnök 1929. október 5. – 40. szám
42. Békehírnök 1930. március 8. – 10. szám
43. Békehírnök 1931. augusztus 9.
44. Békehírnök 1933. január 28. – 4. szám
45. Békehírnök 1933. április 1. – 13. szám
46. Békehírnök 1934. május 5. – 18. szám
47. Békehírnök 1934. június 2. – 22. szám
48. Békehírnök 1934. október 27. – 43. szám
49. Békehírnök 1935. január 5. – 1. szám
50. Képek a Magyarországi Baptista Misszió történetéből, Csoják Attila 1928. – 128. oldal
51. Békehírnök 1934. október 27. – 43. szám
52. Békehírnök 1935. február 5. – 6. szám
53. Békehírnök 1935. június 22. – 25-26. szám
54. Békehírnök 1935. június 22. – 25-26. szám
55. Békehírnök 1935. szeptember 21. – 38. szám
56. Békehírnök 1936. szeptember 17. – 38. szám
57. Békehírnök 1938. november 12. – 46. szám
58. Békehírnök 1938. december 3. – 49. szám
59. Szebeni Olivér híradása
60. Békehírnök 1938. szeptember 17. – 38. szám
61. Békehírnök 1939. július 2. – 27. szám
62. Békehírnök 1940. július 7. – 27. szám
63. Békehírnök 1940. november 17. – 46. szám
64. Békehírnök 1940. november 17. – 46. szám
65. Békehírnök 1944. október 26. – 43. szám
66. Békehírnök 1969. december – 24. szám
67. Békehírnök 1938. december 3. – 49. szám
68. Békehírnök 1940. november 17. – 46. szám
69. Békehírnök 1941. augusztus 17. – 33. szám
70. Békehírnök 1941. október 26. – 43. szám
71. Békehírnök 1942. június 28. – 26. szám
72. Békehírnök 1943. november 6. – 45. szám
73. Kalmár Lídia elbeszélése alapján
74. Dobner Béla híradása

75. Békehírnök 1975. július 1. – 22. szám
76. Dobner Béla híradása
77. Békehírnök 1977. november 27. – 48. szám
78. Lelki Élet 1951. február
79. Lelki Élet 1957. szeptember
80. Békehírnök 1959. április 1. – 7. szám
81. Dobner Béla híradása
82. Békehírnök 1967. szeptember 15.
83. Dobner Béla híradása
84. Száz év az örök szeretetből, József utcai gyülekezet emlékkönyve – 38. oldal
85. Száz év az örök szeretetből, József utcai gyülekezet emlékkönyve – 36. oldal
86. Száz év az örök szeretetből, József utcai gyülekezet emlékkönyve – 38. oldal
87. Száz év az örök szeretetből, József utcai gyülekezet emlékkönyve – 39. oldal
88. Dobner Béla híradása
89. Békehírnök 1973. június 10. – 23-24. szám
90. Békehírnök 1975. október 12. – 41. szám
91. Dobner Béla híradása
92. Békehírnök 1976. június 27. – 26. szám
93. Békehírnök 1977. március 20. – 12. szám
94. Dobner Béla híradása
95. Békehírnök 1978. június 18. – 25. szám
96. Békehírnök 1981. december 20. – 51. szám
97. Kiss Emil híradása
98. Békehírnök 1984. december 30. – 53. szám
99. Békehírnök 1904. október 30. – 20. szám
100. Békehírnök 1986. szeptember 7. – 36. szám
101. Békehírnök 1933. április 1. – 13. szám
102. Békehírnök 1935. február 5. – 6. szám
103. Békehírnök 1939. július 2. – 27. szám
104. Békehírnök 1933. január 28. – 4. szám
105. Békehírnök 1936. május 2. – 18. szám
107. Békehírnök 1921. június 20. – 25. szám
108. Békehírnök 1922. június 15. – 21. szám
109. Békehírnök 1925. október 10. – 41. szám
110. Békehírnök 1926. szeptember 4. – 36. szám
111. Békehírnök 1941. augusztus 17. – 33. szám
112. Békehírnök 1930. március 8. – 10. szám
113. A szadai gyülekezet történetéből
114. Békehírnök 1969. december – 24. szám
115. Képek a Magyarországi Baptista Misszió Történelméből, Csopják Attila, 198., - 128. oldal
116. Békehírnök 1934. június 2. – 22. szám
117. Békehírnök 1935. június 22. – 25-26. szám
118. Szebeni Olivér híradása
119. Szebeni Olivér Híradása
120. Szebeni Olivér híradása

121. Békehírnök 1981. október 11. – 41. szám
122. Békehírnök 1975. június 1. – 22. szám
123. Szebeni Olivér híradása
124. Száz év az örök szeretetből, a József utcai gyülekezet emlékkönyve
125. Csontokba zárt tűz
126. Lukács Gyula híradása

Tartalomjegyzék

Előszó

I. Helytörténeti ismeretek

II. A fóti baptista gyülekezet története

1. A misszió elindulása
2. Az első hitvallók
3. A gyülekezet megalakulása
4. Az első évek
5. Az önállósodás
6. A fóti gyülekezet Lőrík István lelkipásztorkodása alatt
7. Lőrík István fóti lelkipásztor emlékére
8. A fóti gyülekezet Nyári István lelkipásztorkodása alatt
9. Nehéz évek
10. A fóti gyülekezet Dobner Béla Jenő lelkipásztorkodása alatt
11. A fóti gyülekezet Nemeshegyi Gyula lelkipásztorkodása alatt
12. A fóti gyülekezet Dobner Béla pásztorokodása alatt
13. A fóti gyülekezet Kiss Emil lelkipásztorkodása alatt
14. Lukács Gyula lelkipásztorkodása alatt a fóti gyülekezet
15. Vasárnapi iskola a ti gyülekezetben
16. Ifjúsági munka a fóti gyülekezetben
17. Dávid fiúkör a fóti gyülekezetben
18. Gyöngyvirág leánykör a fóti gyülekezetben
19. Fúvószenekar a fóti gyülekezetben
20. Pengetős zenekar a fóti gyülekezetben
21. Énekkar a fóti gyülekezetben
22. Szolgálattelvők a fóti gyülekezetben
23. Építkezések és gyülekezeti épületek Fóton

III. Önéletrajzok

1. Seres Sámuel
2. Lőrík István
3. Holfinger István
4. Nyári István
5. Vida Sándor
6. Dobner Béla Jenő
7. Nemeshegyi Gyula
8. Dobner Béla
9. Kiss Emil
10. Lukács Gyula

Utószó

Kutatási források

Idézeti források

Tartalomjegyzék